

Годишен доклад за дейността
Доклад на независимите одитори
Финансов отчет

Доброволен пенсационен фонд
„ЦКБ – Сила”

31 декември 2022 г.

Съдържание

	Страница
Годишен доклад за дейността	-
Доклад на независимите одитори	-
Отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица	1
Отчет за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица	2
Отчет за паричните потоци	3
Пояснения към финансовия отчет	4

ЦКБ Сила

ДОКЛАД

**ЗА УПРАВЛЕНИЕТО НА ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН
ФОНД „ЦКБ - Сила“ ПРЕЗ 2022 ГОД.**

СЪДЪРЖАНИЕ:

A. ОСИГУРИТЕЛНА ДЕЙНОСТ	3
D. ФИНАНСОВА И ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ	4
I. ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ФОНДА	4
II. ИНВЕСТИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА	5
III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АКТИВИТЕ	8
IV. Доходност на активите	9
B. ОСНОВНИ РИСКОВЕ ЗА ФОНДА	9
Г. ПЕРСПЕКТИВИ И ЦЕЛИ	10

A. ОСИГУРИТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Общият брой на осигурените лица към 31.12.2022 год. е **55 785**, което е с 532 души по малко спрямо 31.12.2021, когато са били **56 317**. Броят на осигурителни партиди по групови договори е **44 949**, а по индивидуалните договори – **19 966**.

През годината новоосигурените лица са **1 031**, като по групови договори са открити **464** осигурителни партиди, а по индивидуални – **865**. Новоосигурени прехвърлени от други фондове са **40** души, като **27** души са прехвърлили във фонда работодателски осигурителни вноски от друг пенсионен фонд, а **15** души – лични вноски.

Средният месечен размер на личните вноски през годината е **76.76** лв., а на вноските от работодател е **46.74** лв.

От началото на годината до 31.12.2022 год. са изплатени еднократно суми на **1 577** лица, след придобиване на право на пенсия, и на **1 359** осигурени – преди настъпване на осигурителен случай.

170 души са напуснали, като са прехвърлили средства в други фондове, управявани от други дружества. От тях **36** са по лични договори, а **151** – по работодателски.

Броят на пенсионерите към 31.12.2022 год. е **77**. Средният размер на изплащаните месечни пенсии за 2022 г. е **138.73** лв.

№ ПО РЕД	ПОКАЗАТЕЛ	БРОЙ
1.	ОСИГУРЕНИ ЛИЦА КЪМ 31.12.2022 ГОД.	55 785
1.1.	ОП С ЛИЧНИ ВНОСКИ – АКТИВНИ	5 739
1.2.	ОП С ЛИЧНИ ВНОСКИ - СПРЯНО ПЛАЩАНЕ	14 227
1.3.	ОП С РАБОТОДАТЕЛСКИ ВНОСКИ – АКТИВНИ	6 889
1.4.	ОП С РАБОТОДАТЕЛСКИ ВНОСКИ - СПРЯНО ПЛАЩАНЕ	38 060
2.	НОВООСИГУРЕНИ ЛИЦА	1 031
2.1.	Нови ОП С ЛИЧНИ ВНОСКИ	865
2.2.	Нови ОП С РАБОТОДАТЕЛСКИ ВНОСКИ	464
3.	ПРЕХВЪРЛЕНИ ОСИГУРЕНИ ЛИЦА ОТ ДРУГ ФОНД	40
3.1.	ПРЕХВЪРЛЕНИ С ЛИЧНИ ВНОСКИ	15
3.2.	ПРЕХВЪРЛЕНИ С РАБОТОДАТЕЛСКИ ВНОСКИ	27
4.	ПЕНСИОНЕРИ КЪМ 31.12.2022 ГОД.	77
5.	ЕДНОКРАТНО ИЗПЛАТЕНИ ПРИ НАСТЪПИЛ ОСИГУРИТЕЛЕН СЛУЧАЙ	1 577
6.	ОСИГУРЕНИ ЛИЦА ПРЕДСРОЧНО ИЗТЕГЛИЛИ СУМИ	1 359
7.	ПРЕХВЪРЛЕНИ В ДРУГИ ФОНДОВЕ	170
7.1.	ПРЕХВЪРЛЕНИ С ЛИЧНИ ВНОСКИ	36
7.2.	ПРЕХВЪРЛЕНИ С РАБОТОДАТЕЛСКИ ВНОСКИ	151
№ ПО РЕД	ПОКАЗАТЕЛ	ЛВ.
1.	СРЕДЕН МЕСЕЧЕН РАЗМЕР НА ЛИЧНА ВНОСКА	76.76
2.	СРЕДЕН МЕСЕЧЕН РАЗМЕР НА РАБОТОДАТЕЛСКА ВНОСКА	46.74
3.	СРЕДЕН МЕСЕЧЕН РАЗМЕР НА ИЗПЛАЩАННИТЕ ПЕНСИИ	138.73

Д. ФИНАНСОВА И ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ

I. ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ФОНДА.

Към 31.12.2022 год. постъпленията във фонда са в размер на 9 467 хил. лв. От тях 7 201 хил. лв. са постъпления от осигурителни вноски. От други пенсионни фондове са получени 163 хил. лв., а положителния доход от инвестиране на средства на пенсионния фонд е 2 103 хил. лв. През годината са изплатени: пенсии в размер на 92 хил. лв., на осигурени лица придобили право на пенсия – 3 969 хил. лв., на наследници на починали осигурени лица - 377 хил. лв., а изтеглените средства от осигурени лица преди придобиване право на пенсия са в размер на 1 481 хил. лв. Прехвърлените средства към други фондове са 739 хил. лв. Начислените такси и удъръжки за Дружеството са в общ размер на 366 хил. лв., от тях: 164 хил. лв. удъръжки от осигурителни вноски, 189 хил. лв. инвестиционна такса, 5 хил. лв. въстъпителна такса и 8 хил. лв. други такси. Стойността на нетните активи към 31.12.2022 год. е 108 721 хил. лв. Увеличението спрямо 2021 год. е 2 307 хил. лв. или 2.17 %.

ДИНАМИКА В НЕТНАТА СТОЙНОСТ НА АКТИВИТЕ НА УПРАВЛЯВАНИЯТ ОТ ДРУЖЕСТВОТО ДОБРОВОЛЕН ПФ

№ по ред	Наименование	ДПФ		
		2022	2021	Сравн.
				Сума
I	Нетни активи в началото на периода	106,414	96,476	9,938
II	Увеличения	9,467	20,923	-11,456
1	Постъпления от осигурителни вноски	7,201	13,254	-6,053
2	Прехвърлени средства от други пенсионни фондове	163	143	20
3	Средства на лица възстановили осигуряването си в УПФ по реда на чл.124а от КСО	-	-	-
4	Доход от инвестиране на средства	2,103	7,526	-5,423
5	Преведени лихви от НАП	-	-	-
6	Други увеличения	-	-	-
III	Намаления	7,160	10,985	3,825
1	Изплатени пенсии	92	106	14
2	Изплатени средства еднократно или разсрочено на осигурени лица, придобили право на пенсия	3,969	3,016	-953
3	Изтеглени средства от осигурени лица	1,481	6,246	4,765
4	Изплатени средства на наследници	377	352	-25
5	Прехвърлени средства на други пенсионни фондове	739	232	-507
6	Преведени средства на НОИ	-	-	-
7	Средства за държавния бюджет	136	107	-29
8	Средства на лица променили осигуряването си по реда на чл.46 от КСО	-	-	-
9	Прехвърлени средства към пенсионния резерв	-	-	-
10	Прехвърлени средства към ФИПП	-	-	-
11	Прехвърлени средства към ФРП	-	-	-
12	Отрицателен доход от инвестиране на средствата на пенсионния фонд	-	-	-
13	Изплатени такси на дружеството, в т.ч.	366	926	560
13.1	- удъръжки от осигурителни вноски	164	233	69
13.2	- инвестиционна такса	189	677	488
13.3	- въстъпителна такса	5	8	3
13.4	- други такси	8	8	-
IV	Нетни активи в края на периода	108,721	106,414	2,307

II. ИНВЕСТИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА

През 2022 година основният фактор, който определяше поведението на световните капиталови пазари беше агресивната война на Русия срещу Украйна, инфлацията и паричната политика на основните централни банки – Федералния резерв и Европейската централна банка.

Началото на въоръжения конфликт между Русия и Украйна на 24.02.2022г беше неочеквано за много от пазарните участници и световните борси реагираха бързо със спадове. Последвалата енергийна криза – рязкото увеличение на основните енергийни източници за Европа като природен газ и нефт доведе до пренасяне на инфлацията в промишлените и потребителски стоки. Инфлацията се отключи и основните централни банки започнаха рестриктивна парична политика по увеличение на лихвите и прекратиха изкупуванията на ценни книжа. Европейската централна банка и Федералния резерв започнаха повишения на основните лихви.

В Еврозоната Европейската централна банка повиши 4 пъти основната лихва и от 0,00% тя стана 2,50% към края на годината.

В САЩ Федералният резерв повиши 7 пъти основната лихва - Federal Funds Target Rate - Upper Bound от 0,25% тя стана 4,50% към края на 2022 година.

Като цяло 2022 година за финансовите пазари премина изцяло под знака на спадове на основните индекси. Спадовете на основните индекси на капиталовите пазари беше придружено и от спадане цените на дълговите ценни книжа.

В България на 02.10.2022 година се проведоха извънредни парламентарни избори. До края на 2022 година не можа да се сформира редовен кабинет. В страната има перманентна политическа криза. Управлява служебно правителство, назначено от президента.

В Европа, с изключение на Великобритания, индексите на капиталовите пазари отбелязаха спад през 2022 година.

В Австрия основният индекс ATX-Austria е с намаление от 19,03%.

Във Великобритания водещият индекс FTSE 100 - UK приключи годината на нива от 7 451.74 пункта или ръст от 0.91%.

В Германия водещият индекс DAX - 40 приключи годината на нива от 13 923.59 пункта или със спад от 12.35%.

Във Франция основният индекс CAC - 40 отчете спад от 9.50% и завърши годината на ниво от 6 473.76 пункта.

В Белгия основният индекс BEL - 20 отчете намаление от 14.13% и завърши годината на ниво от 3 701.17 пункта.

В Нидерландия основният индекс AEX - 25 отчете спад от 13.65% и завърши годината на ниво от 689.01 пункта.

Индексът Euro STOXX50, включващ петдесетте компании „сини чипове“ в Европа отчете намаление от 11.74% и завърши годината на ниво от 3 793.62 пункта.

Водещите индекси в САЩ също отчетоха понижения, като S&P 500 завърши годината с намаление от 19.44% при ниво 3 839.50 пункта. В същия тренд се движеше и водещият DJIA, като

достигна ниво от 33 147.25 пункта или намаление от 8.78% спрямо предходната 2021 г. Технологичният индекс NASDAQ отчете спад от 33.10%, достигайки 10 466.48 пункта.

В България индексите SOFIX и BGBX40 отчетоха спад със съответно 5.38% и 3.06%. Повишение отчетоха индексите BG REIT и BG TR 30 с ръст от съответно 11.70% и 7.06%.

ИНДЕКСИ: БЪЛГАРИЯ, ЕВРОПА И САЩ

Индекс	30.12.2022	31.12.2021	Изменение (%)
SOFIX	601.49	635.68	-5.38%
BGBX 40	139.28	143.68	-3.06%
BG REIT	183.17	163.98	11.70%
BG TR 30	731.20	682.96	7.06%
FTSE 100 -UK	7,451.74	7,384.54	0.91%
DAX - Germany	13,923.59	15,884.86	-12.35%
CAC 40- France	6,473.76	7,153.03	-9.50%
ATX-Austria	3,126.39	3,861.06	-19.03%
AEX-Amsterdam	689.01	797.93	-13.65%
Euro STOXX50 Pr	3,793.62	4,298.41	-11.74%
BEL 20 - Belgium	3,701.17	4,310.15	-14.13%
DJIA - USA	33,147.25	36,338.30	-8.78%
SP 500 - USA	3,839.50	4,766.18	-19.44%
NASDAQ - USA	10,466.48	15,644.97	-33.10%

Общата пазарна капитализация на българския капиталов пазар в края на 2022 г. отбелязва спад с 1.97% до 30.2 млрд. лв., спрямо предходната година. Броят на сделките на регулиран пазар за изминалата година е 101 024 и отбелязва ръст от 16% спрямо 2021 г. На 1 004 млн. лв. възлиза оборотът на БФБ, като това е с 23% повече на годишна база.

ПАЗАРНА КАПИТАЛИЗАЦИЯ (ЛВ.)

Основен пазар	Декември 2022	Декември 2021	Изменение (%)
Сегмент акции Premium	1,600,720,018	1,534,658,078	4.30%
Сегмент акции Standard	8,138,367,104	9,025,564,215	-9.83%
Сегмент за дружества със специална инвестиционна цел	1,144,756,312	1,045,043,095	9.54%
Алтернативен пазар			
Сегмент акции	18,622,746,624.33	18,562,326,431.00	0.33%
Сегмент за дружества със специална инвестиционна цел	339,207,254.16	335,022,944.00	1.25%
Пазар за растеж beam	330,454,187.26	278,674,250.00	18.58%
ОБЩО:	30,176,251,500	30,781,289,013	-1.97%

През 2022 год. при инвестирането на средствата на Фонда, усилията ни бяха насочени към постигането на оптимално равнище на доходност от активите, при умерена степен на рискове. При инвестирането и съобразно Инвестиционните политики на Фонда се отчиташе влиянието на военния конфликт между Русия и Украйна, нарастващата инфлация, рестриктивната паричната политика на Европейската централна банка и Федералния резерв на САЩ. Стремежът беше да се ограничи негативното влияние на геополитическия рискове и инфлацията. В търсениято на инвестиционни възможности се ръководехме от принципите, запечатани в Кодекса за социално осигуряване, а именно надеждност, ликвидност, доходност и диверсификация. Инвестициите бяха насочени както към ценни книжа търгувани на международните пазари, така и към ценни книжа на българския капиталов пазар, сделки с ДЦК, еmitирани от Министерство на финансите, държави членки на Европейски съюз, държави посочени в наредба на Комисията и централните им банки.

В края на 2022 год. дельт в **ДЦК и дългови ценни книжа**, издадени или гарантирани от държави членки, държави посочени в наредба на Комисията и централните им банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ е в размер на 17.45% от активите на Фонда.

През 2022 година БНБ проведе единадесет аукциона на следните дати 14.03.2022г., 21.03.2022г., 04.04.2022г., 11.04.2022г., 09.05.2022г., 19.09.2022г., 26.09.2022г., 03.10.2022г., 10.10.2022г., 17.10.2022г. и 24.10.2022г. Бяха еmitирани емисия № BG2040022217/06.04.2022 г. (десет годишни лихвоносни съкровищни облигации) с падеж 06.10.2032 г. и емисия № BG2030022219/28.09.2022 г. (шест годишни лихвоносни съкровищни облигации) с падеж 28.03.2028 г.

На международните финансови пазари средства на пенсионния фонд се инвестираха в дългови ценни книжа с различен падеж, в щатски долари и евро, издадени от Република България и Република Унгария.

Инвестициите общо в **КОРПОРАТИВНИ ОБЛИГАЦИИ**, еmitирани както от български, така и от чужди еmitенти са в размер на 10.90% от активите на Фонда. През годината участвахме в записването на обезпечени корпоративни облигации, за които в решението на общото събрание на акционерите и в предложението за склучване на облигационен заем е поето задължение да се иска приемане и те да бъдат приети за търговия на регулиран пазар в срок, не по-дълъг от 6 месеца от издаването им с еmitент Prudentia-AirBlu.

Дельт в **АКЦИИ – БЪЛГАРСКИ И ЧУЖДЕСТРАННИ**, включително акции на дружества със специална инвестиционна цел към края на отчетния период е в размер на 33.51% от активите на Фонда. През 2022 година фондовете се възползваха и търгуваха с първокласни европейски и американски акции с добра дивидентна доходност на компании от Германия, Франция, Швейцария и САЩ, като Exxon Mobil Corp., Halliburton CO, DAIMLER TRUCK HOLDING AG, WACKER CHEMIE AG и други.

Дельт на **КИС И АЛТЕРНАТИВНИ ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ**, включително чужди, е в размер на 21.44% от активите на Фонда.

Към края на 2022 год. инвестициите в **НЕДВИЖИМИ ИМОТИ** са в размер на 3.68% от активите на Фонда.

През годината не са правени инвестиции в банкови депозити.

Относителен дял на активите (хил. лв.):

Наименование на актива	ДПФ					
	2022		2021		Разлика	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%
1 Ценни книжа издадени или гарантирани от държавата	1,355	1.24	448	0.42	907	0.82
2 Акции	27,976	25.68	28,630	26.79	-654	-1.11
3 Акции и дялове на КИС	23,356	21.44	14,892	13.93	8,464	7.51
4 Корпоративни облигации	4,400	4.04	4,569	4.28	-169	-0.24
5 Банкови депозити	0	0.00	0	0.00	0	0.00
6 Инвестиции в чужбина	33,641	30.88	35,422	33.14	-1,781	-2.26
6.1 ЦК издадени или гарантирани от държави членки, централните им банки, държави посочени в наредба на КФН, от ЕЦ и/или ЕИБ	17,648	16.20	19,086	17.86	-1,438	-1.66
6.2 Акции	8,520	7.82	9,970	9.33	-1,450	-1.51
6.3 Акции и дялове на КИС	0	0.00	0	0.00	0	0.00
6.4 Корпоративни облигации	7,473	6.86	6,366	5.96	1,107	0.90
7 Инвестиционни имоти	4,011	3.68	3,555	3.33	456	0.36
8 Вземания	5,698	5.23	5,597	5.24	101	-0.01
9 Парични средства по разплащателни сметки	8,490	7.79	13,760	12.88	-5,270	-5.08
Общо	108,927	100.00	106,873	100.00	2,054	

III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АКТИВИТЕ

През отчетния период при инвестирането на средствата и управлението на портфейлите продължихме стриктно да спазваме нормативните изискванията на Кодекса за социално осигуряване.

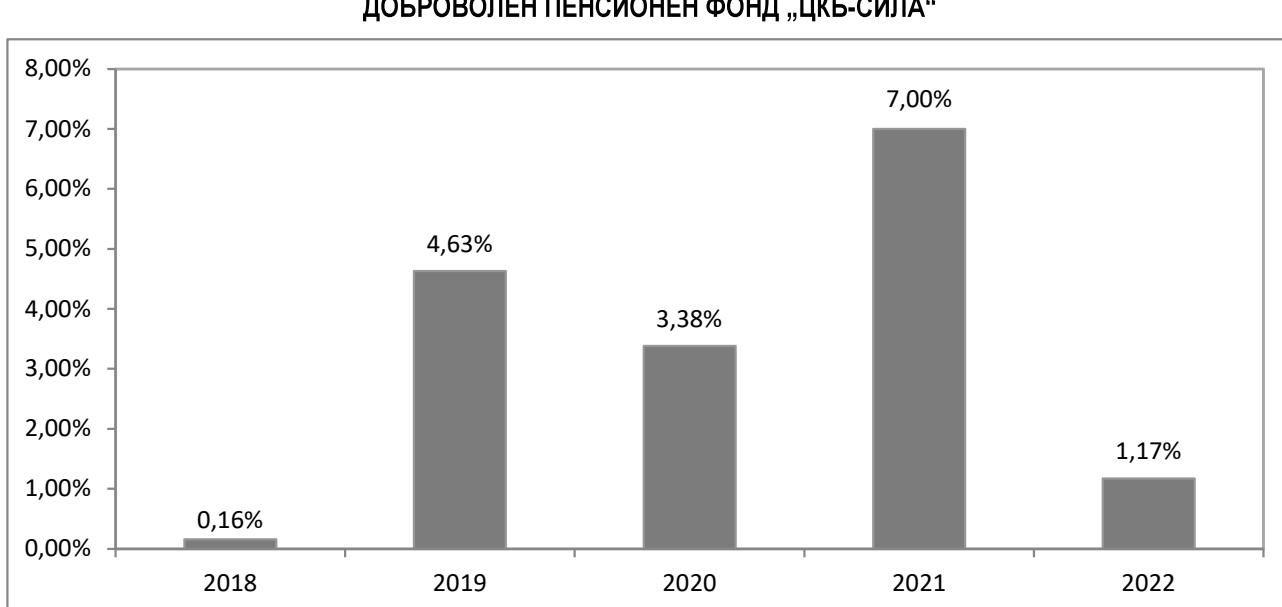
Разпределение на активите в ДПФ към 31.12.2022 година

IV. Доходност на активите

Доходността от управление на активите за пет годишен период 2018 - 2022 год. на годишна база е следната:

ФОНДОВЕ	2018	2019	2020	2021	2022
ДОБРОВОЛЕН ПФ	0.16%	4.63%	3.38%	7.00%	1.17%

V. ОСНОВНИ РИСКОВЕ ЗА ФОНДА

Основните финансни рискове в дейността през 2022 г. бяха рисковете, свързани с финансовите инструменти в които инвестираме активите на Фонда. Всички те бяха повлияни от агресивната война на Русия срещу Украина, инфлацията и паричната политика на основните централни банки – Федералния резерв и Европейската централна банка.

Като такива могат да бъдат посочени:

- пазарен риск- представява рискът от повишаване или намаляване на тяхната пазарна стойност вследствие на бъдещи промени в пазарните условия. Притежаваните от Фонда финансови инструменти се управляват, отчитайки променящите се пазарни условия. Експозициите към пазарен риск се управляват в съответствие с утвърдените лимити, съобразени с изискванията на пенсионното законодателство.

- валутен риск- риск при сключването на сделки в чуждестранна валута. Валутният риск се измерва чрез количествено определяне на нетната експозиция към всяка валута, различна от лев и евро като процент от нетните активи на Фонда.

- лихвен риск- дейностите по управление на риска имат за цел оптимизирането на нетния доход от лихви при дадени пазарни лихвени равнища в съответствие с бизнес стратегиите. Процедурите по

управление на лихвения риск се прилагат от гледна точка на чувствителността на Фонда спрямо промени в лихвените равнища.

- ценови риск- основният ценови риск, на който е изложен Фондът, е свързан с инвестициите в капиталови ценни книжа.

- кредитен риск- При управление на кредитния риск ПОАД наблюдава риска от неизпълнение на ангажименти от страна на контрагенти при операции с финансови инструменти. При наблюдението на рисковите експозиции се отчитат колебанията в справедливата стойност на финансовите инструменти.

Г. ПЕРСПЕКТИВИ И ЦЕЛИ

Основна цел пред ръководството на ПОАД „ЦКБ - Сила“ АД през 2023 год. ще бъде запазване на пазарния дял на Фонда в контекста на променената конкурентна среда. Това ще бъде много важно, за да се предотврати намаляване, както на активите на фондовете, така и на броя на осигурените лица. Усилията ни при инвестиране на средствата на осигурените лица ще бъдат насочени към адекватно управление в зависимост от прогнозите за динамичен финансов пазар не само в България, а в световен аспект, с оглед постигането на умерена доходност при разумни нива на риска.

Изпълнителни директори на ПОАД „ЦКБ – Сила“ АД:

SAVA
MARINOV
STOYNOV

Digitally signed by
SAVA MARINOV
STOYNOV
Date: 2023.03.31
15:23:51 +03'00'

САВА Стойнов

GEORGE
TODOROV
TODOROV

Digitally signed by
GEORGE TODOROV
TODOROV
Date: 2023.03.31
15:56:11 +03'00'

ГЕОРГИ Тодоров

KIRIL
NIKOLOV
CHERVENKOV

Digitally signed
by KIRIL NIKOLOV
CHERVENKOV
Date: 2023.03.31
14:47:44 +03'00'

КИРИЛ ЧЕРВЕНКОВ

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До акционерите на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД

ДОКЛАД ОТНОСНО ОДИТА НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на Доброволен пенсионен фонд „ЦКБ-Сила“ („Фондът“), съдържащ отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица към 31 декември 2022 година, отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи оповествяване на съществените счетоводни политики и друга пояснителна информация.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Фонда към 31 декември 2022 и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Фонда и управляващото го дружество ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД („Дружеството“) в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на CMSEC), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на CMSEC. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ключов одиторски въпрос	Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит
<p>Оценка по справедлива стойност на финансови активи</p> <p>Както е оповестено в Приложения № 6 и 16 на финансовия отчет балансовата стойност на финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата е в размер на 90,728 хил. лв. към 31 декември 2022. Това представлява 83.29% от общите активи на Фонда. Тези активи са ключов фактор за резултатите от дейността на Фонда и размера на нетните му активи.</p> <p>Определянето на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, се осъществява ежедневно на база на пазарни котировки на цената им от различни публични източници към края на предходния работен ден или чрез прилагане на други оценъчни модели и техники.</p> <p>Процесът на оценяване често изисква значителен обем от входящи данни. Повечето от тях се получават от налични данни в готов вид от ликвидни пазари. Когато, обаче, такива данни не са разполагаеми, е необходимо ръководството да разработи приблизителни оценки на база оценъчни модели, които може да предполагат и участието на значителни преценки и допускания от негова страна.</p> <p>Поради значимостта на горепосочените обстоятелства, ние сме определили, че оценяването на справедливата стойност на инвестициите на Фонда е ключов одиторски въпрос.</p>	<p>В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други такива включиха:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проучващи запитвания, инспекции на документи и анализи за получаване на разбиране относно прилагания от ръководството бизнес модел и за процеса за определяне на справедлива стойност на финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, както и за пряко свързаните процеси на текущо управление на инвестиционната дейност на Фонда. • Преглед, инспекция на документи и оценяване на адекватността на политиките, процедурите и свързаните вътрешни контроли по процеса на определяне на справедливата стойност. • Нашите одиторски процедури включиха и следното: <ul style="list-style-type: none"> а) проучващи запитвания, отправени към експертите на Дружеството, относно свързаните процеси по оценяването; б) анализи и други аналитични процедури по отношение структурата и състава на портфейла от финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата, с цел оценка на рисковете от съществени неправилни отчитания и определяне на области, в които одиторските процедури да бъдат фокусирани (вид на емитентите и финансовите инструменти; оценка на риска: кредитен рейтинг, концентрация, валута, географско разпределение; източник на дневна преоценка); в) анализи на движението на финансовите активи по справедлива стойност в печалбата или загубата през годината; г) оценяване на проектирането, внедряването и оперативната ефективност на определени уместни контроли относно оценката на портфейла с финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата и съответния ефект върху печалбата или загубата; д) детайлен тест по същество, свързан с изпълнението на сделките с финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата през годината, който тест адресира риска от неточно отчитане или отчитане на несъществуващи покупки/продажби;

<i>Ключов одиторски въпрос</i>	<i>Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит</i>
	<p>е) получаване на потвърдително писмо от банката-попечител и равнение на номиналната стойност на финансовите активи по счетоводни регистри към 31 декември 2022 година до данните от полученото писмо;</p> <p>ж) на база извадка, извършване на детайлен тест по същество на оценката по справедлива стойност на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата към 31 декември 2022 година - преглед на приложените от Фонда цени и техните източници; преглед и съпоставяне на котировки от публични източници за цени на тези активи; анализ и оценка с повишена критичност на допусканията и преценките, направени от ръководството и използвани в експертните оценки; преизчисления на справедливата стойност;</p> <p>з) тест на ежедневните преоценки до справедлива стойност на база извадка с цел адресиране на регуляторните изисквания за ежедневна преоценка - за избрани дни и ценни книги - преглед на приложените цени до котировки от публични източници за тези активи, анализ на допусканията, използвани в експертни оценки, преизчисление на преоценката;</p> <p>и) преглед и оценка на източниците на ценова информация; рейтинг на входящите данни и параметри при определянето котировките на ценни книжа от независими агенции и анализ на адекватността на разпределянето по нива на йерархията на справедливите стойности;</p> <p>й) оценка и проверка на пълнотата, уместността и адекватността на оповестяванията във финансовия отчет на Фонда спрямо изискванията на МСФО, приети от ЕС, относно представянето и оценяването на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, включително за подходите и политиките за определяне на тяхната справедлива стойност, за йерархията на справедливите стойности и движението им в рамките на йерархията през годината.</p>

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Управителният съвет на Дружеството („Ръководството“) носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изиска да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството на Дружеството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Фонда или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Надзорният съвет и Одитният комитет на Дружеството („Лицата, натоварени с общо управление“), носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Фонда.

Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оцenvяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одиторите в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Фонда.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изиска да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Фондът да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последствия от това действие биха надвишли ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажимента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13.06.2017 г. от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

ДОКЛАД ВЪВ ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗАКОНОВИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно „Указания относно нови разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- Делойт Одит ООД и Кроу България Одит ЕООД са назначени за задължителни одитори на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2022 година на Фонда от Общото събрание на акционерите на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД, проведено на 27 юни 2022 година, за период от една година.
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2022 година на Фонда представлява пети пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от Делойт Одит ООД и Кроу България Одит ЕООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на Одитния комитет на Дружеството на 31 март 2023 година, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Фонда и управляващото го Дружество.
- За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен одит, освен одита, Делойт Одит ООД и Кроу България Одит ЕООД са предоставили следните услуги на Дружеството и управляваните от него фондове, които не са посочени в доклада за дейността или финансовия отчет на Дружеството:

- Договорени процедури върху годишните финансови отчети за надзорни цели, изгответи съгласно Наредба 63 на Комисията за финансов надзор, на Дружеството и Фондовете за годината, приключваща на 31 декември 2022, съгласно Международен стандарт за свързани по съдържание услуги (МСССУ) 4400 „Ангажименти за извършване на договорени процедури относно финансова информация” (преработен) и в съответствие с Насоки, утвърдени от ИДЕС, за изгответяне на доклад за фактически констатации от регистрираните одитори на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване и фондовете за извършване на плащания във връзка съответно с чл. 187, ал. 3, т.2 и чл. 252 на Кодекса за социално осигуряване (КСО);
- Договорени процедури върху съответствието на системата за управление с изискванията на КСО и актовете по прилагането му съгласно МСССУ 4400 „Ангажименти за извършване на договорени процедури относно финансова информация” (преработен) и в съответствие с Насоки, утвърдени от ИДЕС, за изгответяне на доклад за фактически констатации от регистрираните одитори на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване и фондовете за извършване на плащания във връзка с чл. 187, ал. 3, т.3 и чл. 252 на Кодекса за социално осигуряване.

За Делойт Одит ООД

Рег. № 033 от Регистъра на регистрираните одитори по чл. 20 от Закона за независимия финансов одит

Rositsa Lyubenova
Raykinska-Boteva

Digitally signed by Rositsa
Lyubenova Raykinska-Boteva
Date: 2023.03.31 16:40:25
+03'00'

Росица Ботева

Управител на Делойт Одит ООД

Регистриран одитор, отговорен за одита

бул. Ал. Стамболов 103
1303 София, България

За Кроу България Одит ЕООД

Рег. № 167 от Регистъра на регистрираните одитори по чл. 20 от Закона за независимия финансов одит

GYULYAY
MYUMYUN
RAHMAN

Digitally signed by
GYULYAY MYUMYUN
RAHMAN
Date: 2023.03.31
17:18:59 +03'00'

Гюляй Рахман

Управител на Кроу България Одит ЕООД

Даниела Григорова

Регистриран одитор, отговорен за одита

ул. 6-ти Септември 55
1142 София, България

Daniela
Kancheva
Grigorova

Digitally signed by
Daniela Kancheva
Grigorova
Date: 2023.03.31 16:52:36
+03'00'

Отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица
към 31 декември

	Пояснение	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Активи			
Инвестиционни имоти	5	4 011	3 555
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	6	90 728	83 961
Вземания	7	5 698	5 597
Парични средства и парични еквиваленти	8	8 490	13 760
Общо активи		108 927	106 873
Пасиви			
Задължения към осигурени лица		-	1
Задължения към свързани лица	13.2	158	423
Задължения, свързани с инвестиции	10	14	9
Данъчни задължения		34	26
Общо пасиви		206	459
Нетни активи на разположение на осигурените лица	9	108 721	106 414

Финансовият отчет на страници от 1 до 40 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД и е подписан на 15 март 2023 г.

Димитър Молов
Съставител

Dimitar
Kanchev
Mollov
Digitally signed
by Dimitar
Kanchev Mollov
Date: 2023.03.31
14:29:13 +03'00'

Дата: 15.03.2023 г.

За Делойт Одит ООД
Одиторско дружество, рег. № 033

Rositsa Lyubenova
Raykinska-Boteva
Digitally signed by Rositsa
Lyubenova Raykinska-Boteva
Date: 2023.03.31 16:41:02
+03'00'

Росица Ботева
Регистриран одитор, отговорен за одита
Управител на Делойт Одит ООД

Сава Стойнов
Изпълнителен директор

Кирил Червенков
Изпълнителен директор

За Кроу България Одит ЕООД
Одиторско дружество, рег. № 167

GYULYAY
MYUMYUN
RAHMAN
Digitally signed by
GYULYAY MYUMYUN
RAHMAN
Date: 2023.03.31 17:17:35
+03'00'

Гюляй Рахман
Управител на Кроу България Одит ЕООД

Даниела Григорова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Daniela
Kancheva
Grigorova
Digitally signed by
Daniela Kancheva
Grigorova
Date: 2023.03.31 16:53:17
+03'00'

Отчет за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица за годината, приключваща на 31 декември

	Пояснение	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Приходи от лихви		1 234	1 303
Приходи от дивиденти		729	729
Нетна печалба / (загуба) от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	12	(1 129)	2 348
Нетна печалба от валутна преоценка	12	454	1 388
Нетна печалба от сделки с финансови активи	12	726	1 815
Нетна печалба от инвестиционни имоти	5	89	80
Разходи за обезценка	12	-	(134)
Други разходи		-	(3)
Печалба от инвестиране на средствата на Фонда		2 103	7 526
Удръжки и такси за ПОАД	11	(366)	(926)
Оперативен резултат		1 737	6 600
Вноски за осигурени лица	9	7 201	13 254
Постъпили суми за осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове	9	163	143
Увеличения, свързани с осигурителни вноски		7 364	13 397
Изплатени суми по осигурителни и пенсионни договори	9	(6 055)	(9 827)
Преведени суми на лица, преминали в други пенсионни фондове	9	(739)	(232)
Намаления, свързани с осигурителни вноски		(6 794)	(10 059)
Изменение в нетните активи на разположение на осигурените лица		2 307	9 938
Нетни активи на разположение на осигурените лица в началото на годината	9	106 414	96 476
Нетни активи на разположение на осигурените лица в края на годината	9	108 721	106 414

Финансовият отчет на страници от 1 до 40 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД и е подписан на 15 март 2023 г.

Димитър Моллов

Dimitar
Kanchev
Mollov

Digitally signed by
Dimitar Kanchev
Mollov
Date: 2023.03.31
14:28:54 +03'00'

Дата: 15.03.2023 г.

За Делойт Одит ООД
Одиторско дружество, рег. № 033

Rositsa Lyubenova
Digitally signed by Rositsa
Lyubenova Raykinska-Boteva
Date: 2023.03.31 16:41:28 +03'00'

Росица Ботева
Регистриран одитор, отговорен за одита
Управител на Делойт Одит ООД

Сава Стойнов
Изпълнителен директор

SAVA
MARINOV
STOYNOV

Digitally signed by
SAVA MARINOV
STOYNOV
Date: 2023.03.31
15:25:40 +03'00'

Кирил Червенков
Изпълнителен директор

KIRIL
NIKOLOV
CHERVENKOV

Digitally signed by
KIRIL NIKOLOV
CHERVENKOV
Date: 2023.03.31
14:49:59 +03'00'

За Кроу България Одит ЕООД
Одиторско дружество, рег. № 167

GYULYAY
MYUMYUN
RAHMAN

Digitally signed by
GYULYAY MYUMYUN
RAHMAN
Date: 2023.03.31 17:18:01
+03'00'

Гюляй Рахман
Управител на Кроу България Одит ЕООД

Даниела Григорова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Daniela Kancheva Grigorova
Digitally signed by Daniela
Kancheva Grigorova
Date: 2023.03.31 16:53:52
+03'00'

Поясненията на страници от 4 до 40 представляват неразделна част от финансния отчет.

Отчет за паричните потоци
за годината, приключваща на 31 декември

Пояснение	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Оперативна дейност		
Постъпления, свързани с осигурени лица и пенсионери	7 201	13 254
Плащания, свързани с осигурени лица и пенсионери	(5 919)	(9 720)
Платени такси на управляващото дружество	13.1	(631)
Постъпления на средства за осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове	163	143
Плащания на средства за осигурени лица, прехвърлени към други пенсионни фондове	(739)	(232)
Други парични потоци за оперативна дейност, нетно	30	(119)
Получени лихви и дивиденти	1 869	2 231
Придобиване на финансови активи	(24 775)	(33 777)
Постъпления от продажба на финансови активи	17 741	36 533
Плащания, свързани с инвестиционни имоти	(531)	(789)
Постъпления, свързани с инвестиционни имоти	133	101
Нетен паричен поток от/(за) оперативна дейност	(5 458)	6 988
Печалба от валутна преоценка на парични средства	188	316
Нетно увеличение/(намаление) на парични средства и парични еквиваленти	(5 270)	7 304
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината	8	13 760
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	8	8 490
		13 760

Финансовият отчет на страници от 1 до 40 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД и е подписан на 15 март 2023 г.

Димитър Молов
Съставител

Dimitar
Kanchev
Mollov

Digitally signed by
Dimitar Kanchev
Mollov
Date: 2023.03.31
14:29:33 +03'00'

Дата: 15.03.2023 г.

За Делойт Одит ООД
Одиторско дружество, рег. № 033

Rositsa Lyubenova
Raykinska-Boteva

Digitally signed by Rositsa
Lyubenova Raykinska-Boteva
Date: 2023.03.31 16:41:53
+03'00'

Росица Ботева
Регистриран одитор, отговорен за одита
Управител на Делойт Одит ООД

Сава Стойнов
Изпълнителен директор

Кирил Червенков
Изпълнителен директор

За Кроу България Одит ЕООД
Одиторско дружество, рег. № 167

GYULYAY
MYUMYUN
RAHMAN

Digitally signed by
GYULYAY MYUMYUN
RAHMAN
Date: 2023.03.31
17:18:28 +03'00'

Гюляй Рахман
Управител на Кроу България Одит ЕООД

Даниела Григорова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Daniela Kancheva Grigorova
Digitally signed by Daniela
Kancheva Grigorova
Date: 2023.03.31 16:54:24
+03'00'

Поясненията на страници от 4 до 40 представляват неразделна част от финансовия отчет.

Пояснения към финансовия отчет

1. Обща информация

Доброволен пенсионен фонд „ЦКБ – Сила” (Фондът) е регистриран по ф.д. № 13906/2000 г. на Софийски градски съд и е с ЕИК 130438809.

Фондът е самостоятелно юридическо лице, което се управлява от ПОАД „ЦКБ – Сила” АД (Дружеството) с ЕИК 825240908 и адрес на управление гр. София, бул. Цариградско шосе № 87. Фондът се представлява при взаимоотношенията си с трети лица заедно от г-н Сава Стойнов и г-н Георги Тодоров или от г-н Сава Стойнов и г-н Кирил Червенков, представляващи ПОАД „ЦКБ – Сила” АД.

Управителният съвет на ПОАД „ЦКБ – Сила” АД е в състав:

Кирил Николов Червенков
Георги Тодоров Тодоров
Александър Богомилов Величков
Сава Marinov Стойнов

Надзорният съвет на ПОАД „ЦКБ – Сила” АД е в състав:

„ЦКБ ГРУП“ ЕАД
Александър Димитров Керезов
Николай Димитров Борисов

Държавната агенция за осигурителен надзор (ДАОН) е дала съгласие №08/26.10.2000 г. за вписване на Доброволен пенсионен фонд „ЦКБ – Сила” в съда.

Фондът е създаден за неопределен срок.

Фондът не отговаря с активите си за задълженията и за загубите на Дружеството, което го управлява и представлява.

Фондът няма служители.

Основната дейност на Фонда се извършва съгласно Кодекса за социално осигуряване в България (КСО), който регламентира държавното и допълнителното пенсионно осигуряване в страната и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Осигурителни и пенсионни договори

Доброволен пенсионен фонд „ЦКБ – Сила” извършва допълнително доброволно пенсионно осигуряване за лична допълнителна доброволна пенсия. Покритите осигурителни случаи са: старост, инвалидност и смърт. Всяко физическо лице, навършило 16 години, може доброволно да се осигурява или да бъде осигурявано.

Пенсионните схеми, които се предлагат, са разработени на предварително определени осигурителни вноски.

Осигурителните вноски за доброволно осигуряване могат да бъдат за сметка на самото лице и/или работодател и/или друг осигурител.

Отделните пенсионни схеми са:

- индивидуална пенсионна схема – на основата на еднократни или периодични вноски за сметка на осигуреното лице;
- колективна пенсионна схема – на основата на еднократни или периодични вноски за сметка на друг осигурител или работодател.

Допълнителните пенсии са пожизнени и срочни, по избор на осигуреното лице, като вида на пенсията и срока на нейното получаване се посочват в пенсионния договор при придобиване на право на допълнителна пенсия.

Плащанията са под формата на:

- допълнителни пенсии за старост и инвалидност;
- еднократно или разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида;
- изплащане на наследствена пенсия;
- еднократно или разсрочено изплащане на наследниците на остатъка от средствата по индивидуалната партида на осигурените лица или пенсионера.

Размерът на личната пожизнена допълнителна пенсия за старост се изчислява на основата на:

- натрупаните средства по индивидуалната партида;
- техническия лихвен процент;
- биометрични таблици.

Право на допълнителна пенсия може да се придобие и чрез внасяне на еднократни вноски, като техният размер се определя на базата на актиерски разчети.

Техническият лихвен процент и биометричните таблици се одобряват от заместник председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ Управление „Осигурителен надзор“.

Осигурителният договор се прекратява в следните случаи:

- при смърт на осигурения;
- когато осигуреното лице прехвърли в полза на трето лице или друг пенсионен фонд цялата сума, натрупана в неговата индивидуална партида;
- при изтегляне на цялата сума, натрупана по неговата индивидуална партида.
- Доходността от инвестирането на активите на Доброволен пенсионен фонд „ЦКБ – Сила“ за периода 31.12.2020 г. - 30.12.2022 г. е 4.04 % на годишна база (по данни на КФН).

Основни данни за ДПФ „ЦКБ – Сила“ за 2022 г.	`000 лв.
Постъпили вноски през периода	7 201
Постъпили суми за осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове	163
Удържани такси и комисионни	(366)
Доход за разпределение	2 103
Всичко активи	108 927
Задължения към осигурени лица и пенсионери	108 721

2. Основа за изготвяне на финансовите отчети

2.1. Приложими стандарти

Финансовият отчет на Фонда е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (МСФО, приети от ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

При изготвянето на финансовия отчет на пенсионния фонд е приложен специалният стандарт МСС 26 „Счетоводство и отчитане на планове за пенсионно осигуряване“ (МСС 26), съдържащ специфичните изисквания относно финансовите отчети на пенсионните фондове. Всички останали стандарти се прилагат при изготвянето на финансовия отчет на пенсионния фонд в степента, в която не са заменени от изискванията на МСС 26.

2.2. База за изготвяне

Финансовият отчет е изгoten на базата на историческата цена, с изключение на финансовите активи, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата и инвестиционните имоти, които са представени по справедлива стойност.

Финансовият отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

Към датата на изготвяне на настоящия финансов отчет ръководството е направило преценка на способността на Фонда да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще. След извършения преглед на дейността на Фонда Ръководството очаква, че Фондът има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на финансовия отчет.

2.3. Сравнителни данни

Фондът представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година

2.4. Функционална валута и валута на представяне

Финансовият отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на Фонда. Всички суми (включително сравнителната информация за 2021 г.) са представени в хиляди лева ('000 лв.), освен ако не е посочено друго.

2.5. Използване на оценки и допускания

Изготвянето на финансовия отчет в съответствие с МСФО изисква ръководството да прави оценки, предвиждания и допускания, които влияят на прилагането на политиките и на отчетените суми на активи и пасиви, приходи и разходи. Реалният резултат може да бъде различен от тези очаквания.

Очакванията и основните допускания се преразглеждат във всеки отчетен период. Повторното преразглеждане на счетоводните оценки се признава в периода, в който оценката е преразгледана, когато преразглеждането се отнася само до този период, или в периода на преразглеждането и бъдещи периоди, ако преразглеждането оказва влияние на сегашния и на бъдещите периоди.

Информация за значителни позиции, които са засегнати от оценки на несигурността и критични допускания при прилагане на счетоводните политики, които имат най-значителен ефект върху сумите признати във финансовия отчет, се съдържа в приложението по оценка на финансови инструменти.

3. Промени в счетоводната политика

3.1. Първоначално прилагане на нови стандарти и изменения към съществуващи стандарти, влезли в сила през текущия отчетен период:

Следните изменения на съществуващи стандарти, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (CMCC) и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период

- **Изменение на МСС 16 Имоти, машини и съоръжения** – Постъпления преди предвидданата употреба, прието от ЕС на 28 юни 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);
- **Изменение на МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи** – Обременяващи договори – Разходи за изпълнение на договор, прието от ЕС на 28 юни 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);
- **Изменение на МСФО 3 Бизнес комбинации** – Референция към Концептуалната рамка с изменения на МСФО 3, прието от ЕС на 28 юни 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);
- **Изменения на различни стандарти, дължащи се на „Подобрения на МСФО (цикъл 2018 -2020)“**, произтичащи от годишния проект за подобряване на МСФО (МСФО 1, МСФО 9, МСФО 16 и МСС 41), основно с цел премахване на несъответствията и изясняване на формулировката, приети от ЕС на 28 юни 2021 (Измененията на МСФО 1, МСФО 9 и МСС 41 влизат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022. Изменението на МСФО 16 е само с илюстративен характер и затова не е посочена дата на влизане в сила).

3.2. Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от CMCC и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните нови стандарти, издадени от CMCC и приети от ЕС, все още не са влезли в сила:

- **МСФО 17 Застрахователни договори** - включително изменения на МСФО 17, публикувани от CMCC, приети от ЕС на 19 ноември 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСФО 17 Застрахователни договори** – Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 - Сравнителна информация (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети** - Оповестяване на счетоводната политика, прието от ЕС на 2 март 2022 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки** - Дефиниция за счетоводни приблизителни оценки, прието от ЕС на 2 март 2022 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСС 12 Данъци върху дохода** - Отсрочен данък, свързан с активи и пасиви, произтичащи от еднократна сделка, прието от ЕС на 11 август 2022 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023).

Фондът е избрал да не приема тези нови стандарти и измененията на съществуващите стандарти преди датата на влизането им в сила. Фондът очаква приемането на тези нови стандарти и измененията на съществуващи стандарти да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане.

3.3. Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от CMCC, които все още не са приети от ЕС

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от CMCC, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови

разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за пълните МСФО):

- **Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети:** Класификация за задълженията като текущи и нетекущи (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **МСФО 14 Разчети за регулаторни отсрочени сметки** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) – Европейската комисия е взела решение да не започва процеса по приемане на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт;
- **Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети:** - Нетекущи задължения по ковенанти (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024);
- **Изменение на МСФО 16 Лизинг** – Задължения по лизинг при продажба и обратен лизинг (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024);
- **МСФО 14 Отсрочени тарифни разлики** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) - Европейската комисия е решила да не стартира процеса на одобрение на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт;
- **Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия** - Продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и последващи изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал).

Фондът очаква приемането на тези нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане.

Отчитането на хеджирането, отнасящо се до портфейли от финансови активи и пасиви, чийто принципи не са приети от ЕС, е все още нерегулирано.

Според преценката на Фонда прилагането на отчитане на хеджирането за портфейли от финансови активи и пасиви съгласно **МСС 39: Финансови инструменти - Признаване и оценяване**, няма да окаже съществен ефект върху финансовия отчет, ако се приложи към отчетната дата.

4. Съществени счетоводни политики

4.1 Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Фонда по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

4.2 Отчитане по сегменти

Фондът развива дейност само в един икономически сектор поради правните ограничения и целта, за която е създаден. Поради тези причини няма да бъде показана информация за различни сегменти.

4.3 Приходи

Основните приходи на Фонда са от инвестиции, включващи преоценка на ценни книжа и инвестиционни имоти, реализирани печалби или загуби от сделки с ценни книжа и

инвестиционни имоти, лихви от банкови влогове, депозити и лихвоносни ценни книжа, получени дивиденти.

Приходите от дивиденти се признават в печалбата или загубата в момента на възникване на правото за получаване на дивидента.

Приходите от лихви се начисляват текущо пропорционално на времевата база и чрез прилагане на метода на ефективната лихва за всички лихвоносни финансови активи.

Разликите от промените в оценката на финансовите инструменти спрямо пазарната им цена, се отчитат като текущ приход или разход от преоценки на финансови активи, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Разликата между отчетната стойност и продажната цена на финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата, при сделки с тях, се признават като текущи приходи или разходи от операции с инвестиции.

4.4 Разходи

Разходи се признават в отчета за промените в размера на нетните активи на разположение на осигурените лица към датата на тяхното възникване.

4.5 Инвестиционни имоти

Фондът отчита като инвестиционни имоти земя и сгради, държани с цел отдаване под наем при условия на оперативен лизинг или за увеличаване на стойността на имота, или и за двете, в съответствие с МСС 40 Инвестиционни имоти.

Инвестиционните имоти се признават като актив във финансовия отчет на Фонда само при условие, че са изпълнени следните две изисквания:

- вероятно е да бъдат получени бъдещи икономически изгоди от инвестиционните имоти;
- стойността на инвестиционните имоти може надеждно да бъде оценена.

Признаването се извършва обично от момента, в който всички ползи и рискове, свързани с актива са прехвърлени към Фонда.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по цена на придобиване, включително разходите по сделката – например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката. Текущите разходи, свързани с обслужването на актива не се включват в отчетната стойност, а се отчитат като преки разходи за инвестиционни имоти в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

След първоначалното им признаване инвестиционните имоти, се отчитат като се използва моделът на справедливата стойност. Инвестиционните имоти се преоценяват на тримесечна база и се включват в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица по пазарните им стойности. Те се определят от независими оценители с професионална квалификация и значителен професионален опит подходящи за характера и местонахождението на инвестиционните имоти, базирайки се на доказателства за пазарните условия.

Промени в справедливата стойност на инвестиционните имоти или стойността на продажбата на инвестиционния имот се отразява на реда „Нетни приходи от инвестиционни имоти“ в Отчета за промените в размера на нетните активи на разположение на осигурените лица.

Последващите разходи, свързани с инвестиционни имоти, които вече са признати във финансовите отчети на Фонда, се прибавят към балансовата стойност на имотите, когато е вероятно Фондът да получи бъдещи икономически изгоди, надвишаващи първоначално оценената стойност на съществуващите инвестиционни имоти. Всички други последващи разходи се признават за разход в периода, в който са възникнали.

Фондът отписва инвестиционните си имоти при продажбата им или при трайното им изваждане от употреба, в случай че не се очакват никакви икономически изгоди от тяхната продажба.

Печалбите или загубите, възникващи от изваждането им от употреба или продажбата им, се признават в Отчета за промените в размера на нетните активи на разположение на осигурените лица и се определят като разлика между нетните постъпления от продажбата и балансовата стойност на актива. Приходите от наеми от инвестиционни имоти се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица в периода, за който се отнасят, независимо от начина на плащане.

4.6 Финансови инструменти

4.6.1 Финансови активи

Притежаваните от Фонда финансови активи включват следните категории: портфейл от финансови активи, който отговаря на дефиницията за държан за търгуване, не се държи нито за събиране на договорни парични потоци, нито за събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи и кредити и вземания (включващи и паричните средства и паричните еквиваленти).

В съответствие с МСС 26 инвестициите на пенсионния фонд се отчитат по справедлива стойност. В случай на търгуеми ценни книжа, справедливата стойност е пазарната стойност. В случай, че пенсионния фонд има инвестиции, за които не е възможна оценка по справедлива стойност, се оповестява причината, поради която справедливата стойност не се използва.

Класификация

Класификацията е в зависимост от същността и целите на финансовите активи към датата на първоначалното им признаване в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица и включва следните категории:

Кредити и вземания, отчетени по амортизирана стойност

Кредитите и вземанията, притежавани от Фонда, са недеривативни финансови активи с фиксирани или определяеми плащания, които не се котират на активен пазар.

Финансови активи, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба

Средствата на Фонда се инвестират при спазване принципите за постигане на максимална доходност, ликвидност и диверсификация на финансовите активи съгласно изискванията на пенсионното законодателство и вътрешните правила за дейност на пенсионноосигурителното дружество. Те включват инвестиции в държавни ценни книжа, корпоративни ценни книжа, акции и други. Тези инвестиционни цели определят класификацията на финансовите активи във Фонда като финансови активи, които са управлявани и чийто резултати се оценяват на база справедлива стойност, не се държат нито за събиране на договорни парични потоци, нито за събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. При управлението на Фонда, Дружеството се ръководи от информацията относно справедливата стойност на финансовите активи и използва тази информация, за да оцени резултатите на финансовите активи и да взема инвестиционни решения.

Признаване и оценяване

Финансови активи, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба

Фондът признава финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба на датата на уреждане. От този момент Фондът отчита всички приходи и разходи, свързани с промяна на справедливата им стойност в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

Финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба се отчитат по справедлива стойност при първоначално признаване, за която се приема цената им на придобиване без разходите по осъществяване на сделката. Разходите пряко свързани със сделката се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица при възникването им. Последващата оценка на тези инструменти е по справедлива стойност.

Кредити и вземания, отчетени по амортизирана стойност

Кредити и вземания се признават по справедлива стойност при първоначално признаване, за която се приема цената им на придобиване, към която се прибавят или съответно приспадат разходите пряко свързани с осъществяване на сделката.

След първоначалното им признаване, кредитите и вземанията се оценяват по амортизирана стойност, с използването на метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП), намалена с провизията за обезценка. Амортизираната стойност се изчислява, като се вземат под внимание всякакви дисконти или премии при придобиването и такси, или разходи, които са неразделна част от ЕЛП.

Амортизацията по ЕЛП се включва във финансовите приходи в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица. Загубите, възникващи от обезценка, се признават в отчета за промените в нетните активи като самостоятелен показател – разходи за обезценка. В края на всеки отчетен период Фондът признава коректив за загуби за очаквани кредитни загуби от вземанията и парични средства и парични еквиваленти. В края на всеки отчетен период Фондът актуализира оценката на изменението в кредитния риск на съответния финансов инструмент. Фондът оценява загубата от обезценка за финансения инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента, ако кредитният риск на финансения инструмент се е увеличил значително от първоначалното признаване. Ако кредитният риск на финансения инструмент не е значително увеличен от първоначалното признаване, Фондът оценява загубата от обезценка за дадения финансов инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за 12 месеца.

При оценката за определяне на значително увеличение на кредитния риск Фондът отчита промяната в риска от настъпване на неизпълнение през очаквания срок на финансения инструмент, а не промяната в размера на очакваните кредитни загуби. За да направи тази оценка, Фондът сравнява риска от настъпване на неизпълнение по финансения инструмент към отчетната дата и към датата на първоначалното признаване и взема предвид разумната и аргументирана информация, достъпна без извършване на излишни разходи или усилия, която удостоверява значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Фондът разглежда както количествена, така и качествена информация, която е разумна и подкрепяща, включително исторически опит и информация за бъдещо развитие. Следната информация се взема предвид при оценката дали кредитният риск се е увеличил значително след първоначалното признаване:

- съществуващо или очаквано значително влошаване на външния (ако е наличен) или вътрешния кредитен рейтинг на финансения инструмент;
- значимо влошаване на външните пазарни индикатори за кредитен риск за дадения финансов инструмент;
- например значително увеличение на кредитния спред, цените на суап за кредитно неизпълнение за дължника или продължителността на времето или степента, до която справедливата стойност на финансов актив е по-ниска от амортизираната му стойност;
- съществуващи или прогнозни неблагоприятни промени в бизнес, финансови или икономически условия, които се очаква да причинят значително намаляване на способността на дължника да изпълнява задълженията си;
- съществуващо или очаквано значително влошаване на оперативните резултати на дължника;
- значителни увеличения на кредитния риск по отношение на други финансови инструменти на същия дължник;
- актуална или очаквана значителна неблагоприятна промяна в регуляторната, икономическата или технологичната среда на дължника, което води до значително намаляване на способността на дължника да изпълнява задълженията си по дълга.

Независимо от резултата от горната оценка, Фондът приема, че кредитният риск по даден финансов актив се е увеличил значително от първоначалното признаване, когато договорните плащания са просрочени с повече от 30 дни, освен ако Фондът не разполага с разумна и подкрепяща информация, която да показва друго.

Фондът редовно следи за ефективността на използваните критерии при определянето дали има значително увеличение на кредитния риск и ги преразглежда, за да подсигури, че критериите са в състояние да идентифицират значително увеличение на кредитния риск преди сумата да стане просрочена.

Фондът счита следните обстоятелства за настъпване на неизпълнение за целите на управление на вътрешния кредитен риск:

- нарушение на финансовите условия от страна на дължника; или
- информацията, разработена вътрешно или получена от външни източници, показва, че е малко вероятно дължникът да плати на кредиторите, включително на Фонда, изцяло (без да се отчитат обезпеченията, държани от Фонда).

Независимо от горния анализ, Фондът счита, че е настъпило неизпълнение, когато даден финансов актив е с над 90 дни просрочие, освен ако Фондът има разумна и подкрепяща информация, за да докаже, че по-голямо просрочие е по-подходящ критерий за неизпълнение.

Финансов актив е с кредитна обезценка, когато едно или повече събития оказват негативно въздействие върху оценката на бъдещите парични потоци от този финансов актив. Доказателство, че даден финансов актив е с кредитна обезценка, включва наблюдаеми данни за следните събития:

- значителни финансови затруднения на емитента или дължника;
- нарушение на договора, като неизпълнение или събитие на просрочие;
- кредиторът(ите) на дължника, по икономически или договорни причини, свързани с финансовите затруднения на дължника, предоставя на дължника отстъпка (и), която кредиторът(ите) не би предоставил в противен случай;
- става вероятно дължникът да влезе в несъстоятелност или друга финансова реорганизация; или
- изчезването на активен пазар за този финансов актив поради финансови затруднения.

Измерването на очакваните кредитни загуби е функция от вероятността за неизпълнение, загубата при неизпълнение (т.е. размера на загубата при неизпълнение) и експозицията при неизпълнение. Оценката на вероятността за неизпълнение и загубата при неизпълнение се базира на исторически данни, коригирани с информация за бъдещото развитие, както е описано по-горе. Експозицията при неизпълнение за финансовите активи, се състои от брутната балансова стойност на активите към датата на отчетния период.

За финансовите активи очакваната кредитна загуба се оценява като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Фонда в съответствие с договора и всички парични потоци, които Фондът очаква да получи, дисконтиранi с оригиналния ефективен лихвен процент. Фондът признава печалба или загуба от обезценка в отчета за промените в нетните активи за всички финансови инструменти със съответстваща корекция на тяхната балансова стойност в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица.

Отписване

Фондът отписва финансов актив, когато договорните права към паричните потоци от финансовия актив изтекат, или когато прехвърли правата за получаване на договорните парични потоци от финансовия актив в транзакция, в която се прехвърлят всички съществени рискове и печалби от притежаването на финансовия актив. Всяко участие в прехвърлени финансови активи, което е създадено или запазено от Фонда, се признава като отделен актив или пасив.

Фондът извършва транзакция, при която прехвърля активи, признати в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, но запазва част или всички съществени рискове и печалби от прехвърлените активи или част от тях. Ако са запазени част или всички съществени рискове и печалби, то прехвърлените активи не се отписват от отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица. Прехвърляне на активи със запазване на част или всички съществени рискове и печалби са например сделки със заемане на ценни книжа или с ангажимент за обратно изкупуване.

При транзакции, при които Фондът нито запазва, нито прехвърля всички съществени рискове и печалби от притежаването на един финансов актив, той отписва актива, ако не запазва контрол над него. Правата и задълженията, запазени при прехвърлянето, се признават отделно съответно като активи и пасиви. При сделки, при които се запазва контрол над актива, Фондът продължава да признава актива до степента на участие, в зависимост от това доколко е изложено на промени в стойността на прехвърления актив.

Фондът отписва определени инвестиционни ценни книжа, когато бъдат определени като несъбирами - например, когато има информация, показваща, че дължникът е в тежко финансово затруднение и няма реалистична перспектива за възстановяване, напр. когато дължникът е бил ликвидиран или е влязъл в производство по несъстоятелност. Отписаните финансови активи все още могат да бъдат обект на дейности по принудително изпълнение съгласно процедурите за възстановяване на Фонда, като се вземат предвид правните консултации, когато е уместно. Всички възстановени суми се отчитат в печалбата или загубата.

4.6.2 Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват задължения към Дружеството, управляващо Фонда, задължения по репо сделки и задължения, свързани с инвестиции.

Фондът признава финансовите пасиви на датата на възникване по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо по амортизирана стойност. Фондът отписва финансов пасив, когато неговите договорни задължения са изпълнени, отменени или изтекат.

4.6.3 Принципи за оценка по справедлива стойност

Справедлива стойност е цена при нормална сделка за продажба на актив или за прехвърляне на пасив, която би се случила между пазарни участници към датата на оценка. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които Фондът задължително има достъп.

Справедливата стойност на финансовите инструменти се определя всеки ден на база пазарни котировки на цената им към края на предходния работен ден на активен пазар за този инструмент, без в нея да се включват разходите по осъществяване на сделката. Пазарът се счита за активен, ако борсовите цени са регулярни и лесно достъпни и представляват актуални и редовно осъществявани преки пазарни сделки.

Ако пазарът за даден финанс инструмент не е активен, Фондът установява справедливата стойност, използвайки ценообразуващи модели или техники на дисконтиране на паричните потоци. Избраната техника за оценка използва максимално пазарните данни, разчита възможно най-малко на специфични за Фонда оценки, включва всички фактори, които участниците в пазара биха взели предвид при определянето на цена, и е съвместима с приетите икономически методологии за ценообразуване на финансови инструменти. Данните за техниките за оценка удачно представлят пазарните очаквания и измервания за факторите на риск и доходност, присъщи на финансовия инструмент.

4.6.4 Печалби и загуби от последваща оценка

Всички печалби и загуби, възникнали в резултат на промени в справедливата стойност на финансови инструменти отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба, се

признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица на ежедневна база.

Основните използвани методи за преоценка са посочени по-долу, в зависимост от типа на инструмента:

Акции и права, приети за търговия на регулиран пазар

Последваща оценка на акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, които са включени в основен индекс на съответния пазар, се извършва по:

- цена на затваряне на този пазар за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация на финансови инструменти;
- последна цена „купува“ за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация на финансови инструменти, ако не може да се определи цена по предходната разпоредба.

Последваща оценка на акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, извън посочените в предходната разпоредба, се извършва по по-ниската цена от:

- обявената на този пазар цена на затваряне за предходния работен ден, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец;
- последна цена „купува“ за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец.

При невъзможност да се приложи начинът за оценка по предходните две разпоредби, последващата оценка на акции се извършва по един от следните методи и модели:

1. метод на пазарните множители на дружества аналоги чрез използване на модела на пазарните множители на дружество аналог;
2. метод на нетната балансова стойност на активите чрез използване на модела на нетната балансова стойност на активите;
3. метод на дисконтираните парични потоци чрез използване на:
  - а) модела на дисконтираните парични потоци на собствения капитал;
  - б) модела на дисконтираните парични потоци на дружеството, или
  - в) модела на дисконтираните дивиденти.

Последваща оценка на права или варанти по акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, се извършва по по-ниската цена от цената на затваряне и последната цена „купува“ за предходния работен ден, обявени в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация.

При невъзможност да се приложи предходната разпоредба, последващата оценка на правата и варантите се извършва по справедлива стойност, определена посредством подходящ модел, посочен в правилата на Фонда.

Прилагането на даден метод следва да се аргументира подробно, като се обоснове методиката за изчисление на цените. Когато даден избран метод престане да бъде приложим за съответната ценна книга поради липса на публична информация или когато се получат съществени отклонения в оценката, изчислена по дадения метод, спрямо справедливата й

стойност, се избира друг метод, който дава по-точна оценка на справедливата стойност на ценната книга.

Акции и/или дялове, издадени от колективни инвестиционни схеми

Последваща оценка на акции или дялове на предприятията за колективно инвестиране, учредени в страната, се извършва по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване до 12 часа в деня на оценката.

- В случаите, когато не е достигнат законово определеният минимален размер на нетната стойност на активите на предприятието за колективно инвестиране, последващата оценка на издадените от него дялове се извършва по последната определена и обявена до 12 часа в деня на оценката емисионна стойност на един дял, намалена с размера на предвидените в правилата на Фонда разходи по емитирането и по обратното изкупуване на един дял.
- Ако не може да се определи цена по предходните две разпоредби, последващата оценка се извършва по обявената на съответния пазар цена на затваряне за предходния работен ден, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец.
- В случаите, когато не могат да се приложат предходните разпоредби последващата оценка на акциите, съответно на дяловете, се извършва или по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване, или по справедлива стойност на една акция, съответно на един дял, определена по метода на нетната балансова стойност на активите съгласно последния вписан в публичния регистър на комисията счетоводен баланс на съответното предприятие за колективно инвестиране – която от двете величини е изчислена по най-актуални данни за нетните активи на предприятието.

Последваща оценка на акции, съответно на дялове на предприятията за колективно инвестиране, учредени извън страната, се извършва по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване до 12 ч. българско време в деня на оценката.

- Ако не може да се определи цена по реда на предходната разпоредба, последващата оценка се извършва по обявената на съответния пазар цена на затваряне за предходния работен ден, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец.
- В случаите, когато не могат да се приложат предходните две разпоредби, последващата оценка на акциите, съответно на дяловете, се извършва или по последната определена и обявена цена на обратно изкупуване, или по справедлива стойност, определена по метода на нетната балансова стойност на активите съгласно последния оповестен счетоводен баланс на съответното предприятие за колективно инвестиране – която от двете величини е изчислена по най-актуални данни за нетните активи на предприятието. Извън тези случаи, когато правилата на предприятието за колективно инвестиране предвиждат определени условия, при които не се осъществява обратно изкупуване на акции, съответно на дялове, последващата им оценка се извършва по последната определена и обявена нетна стойност на активите на една акция, съответно на един дял.
- Извън случаите по предходната разпоредба, когато правилата на предприятието за колективно инвестиране предвиждат определени условия, при които не се осъществява обратно изкупуване на акции, съответно на дялове, последващата им оценка се извършва по последната определена и обявена до 12 ч. българско време в деня на оценката нетна стойност на активите на една акция, съответно на един дял.

Облигации отговарящи на условията по чл. 176, ал. 1, т. 2 и 4 от Кодекса за социално осигуряване, приети за търговия на регулиран пазар

Последващата оценка на тези облигации, се извършва по:

- последна цена на склучена с тях сделка за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация за финансови инструменти. Когато се обявява нетна цена, последващата оценка се извършва, като към тази цена се прибави дължимият лихвен купон към датата, за която се отнася оценката.
- Ако не може да се определи цена по предходната разпоредба, последващата оценка се извършва по последна цена „купува“ за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация за финансови инструменти. Когато се обявява нетна цена, последващата оценка се извършва, като към тази цена се прибави дължимият лихвен купон към датата, за която се отнася оценката.
- При невъзможност да се приложат начините за оценка по предходните две разпоредби, се използва методът на дисконтираните парични потоци.

Ценни книжа отговарящи на условията по чл. 176, ал. 1, т. 3, 7 и 9 от Кодекса за социално осигуряване, които не се търгуват на регулирани пазари

Последващата оценка на тези ценни книжа се извършва по метода на дисконтираните парични потоци или по друг подходящ метод, посочен в Правилата на Фонда.

Държавни ценни книжа, издадени и приети за търговия на регулиран пазар в страната.

Последващата оценка на тези ценни книжа се извършва по:

- Последна цена на склучена с тях сделка за предходния работен ден (ден „T“), обявена в борсовия бюлетин, към която се добавя дължимият лихвен купон за деня, за който се отнася оценката, обявен в бюлетина от ден „T-2“.
- Ако не може да се определи цена по предходната разпоредба, последващата оценка се извършва по последна цена „купува“ за предходния работен ден (ден „T“), обявена в борсовия бюлетин, към която се добавя дължимият лихвен купон за деня, за който се отнася оценката, обявен в бюлетина от ден „T-2“.
- При невъзможност да се приложат начините за оценка по предходните две разпоредби, последващата оценка се извършва по средна цена на всяка емисия за предходния работен ден на вторичния междубанков пазар. Средната цена на емисия се формира като средноаритметична от цените „купува“ и „продава“, обявени от не по-малко от трима първични дилъри на държавни ценни книжа, определена по начин, посочен в правилата на Фонда.
- При невъзможност да се приложат начините за оценка по предходните три разпоредби, се използва методът на съпоставими цени за ценни книжа със сходни условия за плащане, падеж и рейтинг или други общоприети методи, определени в правилата на Фонда.

4.7 Договори за продажба и обратно изкупуване на ценни книжа

Ценни книжа могат да бъдат давани под наем или продавани с ангажимент за обратното им изкупуване (repo-сделка). Тези ценни книжа продължават да се признават в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, когато всички съществени рискове и изгоди от притежаването им остават за сметка на Фонда. В този случай се признава задължение към другата страна по договора в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, когато Фондът получи паричното възнаграждение.

Аналогично, когато Фондът взима под наем или купува ценни книжа с ангажимент за обратната им продажба (обратна repo-сделка), но не придобива рисковете и изгодите от собствеността върху тях, сделките се третират като предоставени обезпечени заеми, когато паричното възнаграждение е платено. Ценните книжа не се признават в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица.

Разликата между продажната цена и цената при обратното изкупуване се признава разсрочено за периода на договора, като се използва метода на ефективната лихва. Ценните книжа, отдадени под наем, продължават да се признават в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица. Ценнни книжа, взети под наем, не се признават в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, освен ако не са продадени на трети лица, при което задължението за обратно изкупуване се признава като търговско задължение по справедлива стойност и последващата печалба или загуба се включва в нетния оперативен резултат.

4.8 Парични средства и парични еквиваленти

Фондът отчита като парични средства и парични еквиваленти наличните пари в брой, парични средства по банкови сметки, депозити с оригинален срок до три месеца, краткосрочни и високоликвидни инвестиции, които са лесно обръщаеми в паричен еквивалент и съдържат незначителен рисков от промяна в стойността си.

4.9 Такси

Във връзка с осъществяването на дейността по управление на ДПФ от Пенсионноосигурителното дружество (ПОАД), ДПФ начислява и изплаща на ПОАД следните такси:

- Такса в размер на 8 лв. се събира като встъпителна такса в ДПФ за откриване на нова партида на лица, решили да се осигурят за първи път в ДПФ;
- Встъпителната такса при осигуряване по договор с осигурител или друг осигурител е в размер както следва:
  - до 250 осигурени лица – 8 лв.;
  - от 250 до 1 000 осигурени лица включително – 7 лв.;
  - над 1 000 осигурени лица – 2 лв.

Дружеството прави удържка от всяка постъпила във Фонда осигурителна вноска:

1. от осигурено лице или друг осигурител:

- а) до 59.99 лева - 3.25 на сто;
- б) от 60 лева до 199.99 лева - 2.5 на сто;
- в) над 199.99 лева - 1 на сто.

2. от осигурител за всяка вноска в размер:

- а) до размера на данъчното облекчение по Закона за корпоративното подоходно облагане – 4 на сто;
- б) надвишаваща размера на данъчното облекчение по Закона за корпоративното подоходно облагане – 3 на сто;

3. от осигурител, независимо от размера на отделните вноски:

- за осигуряване от 500 до 1 000 осигурени лица включително – 3.5 на сто;
- за осигуряване над 1 000 осигурени лица – 1.8 на сто;

4. за лицата, които са едновременно участници във Фонда и във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, управляван от Дружеството, таксите по т. 2 и т. 3 се намаляват с 10 на сто.

Дружеството удържа 9% такса от реализирания доход от инвестиране на средства, които се прехвърлят по неговата партида.

Дружеството събира допълнителна такса в размер на 5 лева при всяко изтегляне на натрупани средства по индивидуалната партида преди придобиване право на пенсия. Таксата не се

заплаща и при изтегляне на средства от наследниците или ползыващите лица на починало осигурено лице или пенсионер.

4.10 Данъци

Приходите на Фонда не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Приходите от инвестиране на активите на Фонда, разпределени по индивидуалните партиди на осигурените лица, не се облагат с данък по смисъла на Закона за данъците върху доходите на физически лица. Услугите по допълнителното задължително пенсионно осигуряване не се облагат по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

5. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти на Фонда включват имоти, които се държат с инвестиционна цел.

Промени в балансовите стойности, отразени в Отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, могат да бъдат представени както следва:

	'000 лв.
Балансова стойност към 01.01.2021 г.	2 895
Новопридобити активи	626
Нетна печалба от промяна в справедлива стойност	34
Балансова стойност към 31.12.2021 г.	3 555
Новопридобити активи	421
Нетна печалба от промяна в справедлива стойност	35
Балансова стойност към 31.12.2022 г.	4 011

Следните суми, свързани с инвестиционните имоти, са отразени в Отчета за промените в размера на нетните активи на разположение на осигурените лица:

	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Приходи от наеми	87	72
Преки оперативни разходи	(33)	(26)
Нетна промяна в справедливата стойност	35	34
	89	80

Оценъчните техники, приложени при определянето на справедливата стойност на инвестиционните имоти на Фонда съответстват на ниво 3 от въведената с МСФО 13 Йерархия на справедливите стойности по отношение на всички финансови и нефинансови активи и пасиви, попадащи в обхвата на стандарта. Справедливата стойност се определя на база, изгответи оценки от независими оценители при претегляне на различните оценителски методи в зависимост от вероятността за събъдане на заложените хипотези при прилагане на въведената от МСФО 13 презумпция за определяне на справедливата стойност на база на пазарните очаквания за максимизиране на стойността на актива в зависимост от употребата му.

Техники за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Следната таблица представя техниките за оценяване, използвани при оценяването на справедливите стойности на Ниво 3, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни:

Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
<i>1/ Метод на сравнителните аналогии</i>	Ко - Коефициент за офертност Кпл - Коефициент за площ Кф - коефициент за функционалност; Кс - коефициент за състояние; Кп - коефициент за пазарна реализация Кич - Коефициент за идеални части земя Км - коефициент за местоположение;	При повишаване на коефициентите се повишава и пазарната стойност на имота
<i>2/ Метод на приходната стойност</i>	Кф – коефициент за функционалност; Км – коефициент за местоположение; Кс – коефициент за състояние; Кп – коефициент за пазарна реализация;	При повишаване на коефициентите се повишава и пазарната стойност на имота
<i>3/ Разходен метод</i>	K - псп -Коефициент на пазарна стойност на производствени разходи /разходи за строителство/ за единица площ Кцк - Коефициент за ценови нива Кс – коефициент за състояние;	При повишаване на коефициентите се повишава и пазарната стойност на имота

Инвестиционните имоти към 31.12.2022 г. са както следва:

- Земи 1 124 хил. лв.
- Сгради 2 887 хил. лв.

Инвестиционните имоти са представени във финансовите отчети на Фонда като е използван Модел на справедливата стойност - оценки на пазарната стойност на имотите към 31.12.2022 г., изгответи от независими оценители, притежаващи правоспособност за извършване на оценка на недвижими имоти съгласно Закона за независимите оценители. Справедливата стойност е от ниво 3 в йерархията на справедливата стойност.

6. Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

	Пояснение	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Акции и права		36 496	38 600
Акции и права на емитенти от България		27 976	28 630
Акции и права на емитенти от чужбина		8 520	9 970
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми		23 356	14 892
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми от България		23 356	14 892
Други дългови ценни книжа		11 873	10 935
Корпоративни облигации		4 400	4 569
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина		7 473	6 366
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата, от държави-членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	6.1.	19 003	19 534
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата		1 355	448
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави-членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ		11 074	11 989
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки		6 574	7 097
		90 728	83 961

Ценните книжа отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, представени по видове валути са:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Ценни книжа по справедлива стойност в лева	53 294	45 977
Ценни книжа по справедлива стойност в евро	32 902	33 513
Ценни книжа по справедлива стойност в долари	3 468	3 265
Ценни книжа по справедлива стойност в швейцарски франк	1 064	1 206
	90 728	83 961

Представените по-долу стойности към 31 декември 2022 г. на ценните книжа са определени посредством използване на пазарни котировки на тези книжа. При липса на котирани цени на активен пазар за определяне на справедливите стойности на някои от дълговите ценни книжа са приложени техники за оценка, които са представени в пояснение 18.

6.1. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата, от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ, трети страни и техните централни банки

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Дългови ценни книжа издадени или гарантирани от държавата	1 355	448
Дългови ценни книжа издадени или гарантирани от държави-членки или държави посочени в Наредба на КФН и техните централни банки, ЕЦБ и/или ЕИБ	11 074	11 989
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни и техните централни банки	6 574	7 097
	19 003	19 534

6.1.1. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата

Емисия	Лихвен процент	Падеж	Вид валута	Номинал	Справедлива стойност 31.12.2022 ‘000 лв.
XS2536817211	4.125%	23.09.2029	EUR	500 000	969
XS1208855889	2.625%	26.03.2027	EUR	200 000	386
					1 355

6.1.2. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ

Емисия	Лихвен процент	Падеж	Вид валута	Държава	Номинал	Справедлива стойност 31.12.2022 ‘000 лв.
XS1420357318	2.875%	26.05.2028	EUR	Румъния	2 010 000	3 459
XS1312891549	2.750%	29.10.2025	EUR	Румъния	1 500 000	2 836
XS1599193403	2.375%	19.04.2027	EUR	Румъния	900 000	1 599
XS2010026214	4.250%	16.06.2031	EUR	Унгария	600 000	1 082
XS1117298916	3.000%	11.03.2025	EUR	Хърватия	500 000	996
US731011AU68	3.250%	06.04.2026	USD	Полша	280 000	496
XS1696445516	1.750%	10.10.2027	EUR	Унгария	200 000	343
XS1934867547	2.000%	08.12.2026	EUR	Румъния	150 000	263
						11 074

6.1.3. Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки

Емисия	Лихвен процент	Падеж	Вид валута	Държава	Номинал	Справедлива стойност	
						31.12.2022 ‘000 лв.	
XS1877938404	3.500	09.10.2025	EUR	Албания	1 100 000		2 023
XS1807201899	3.375	21.04.2025	EUR	Черна Гора	1 000 000		1 838
US900123CX69	4.250	13.03.2025	USD	Турция	1 000 000		1 730
XS2050982755	2.550	03.10.2029	EUR	Черна Гора	700 000		983
							6 574

7. Вземания

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Вземания, свързани с инвестиции, бруто	6 520	6 417
Обезценка от предходни години	(1 938)	(1 804)
Загуба от обезценка	(5)	(134)
Върнати / Отписани суми	1 115	999
Възстановяване на загуба от обезценка	5	-
Вземания, свързани с инвестиции, нетно от обезценки	5 697	5 478
Други вземания	1	119
	5 698	5 597

Към 31.12.2022 г. вземанията, свързани с инвестиции представляват:

	Бруто ‘000 лв.	Обезценка ‘000 лв.	Нето ‘000 лв.
Вземания по репо сделки	4 914	-	4 914
Вземания по лихви и главници по облигации	1 583	(823)	760
Вземания по дивиденти	21	-	21
Вземания по имоти	2	-	2
Общо	6 520	(823)	5 697

Вземанията, свързани с инвестиции по нива на обезценка към 31 декември 2022:

Вземания, свързани с инвестиции	Ниво 1 ‘000 лв.	Ниво 2 ‘000 лв.	Ниво 3 ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Вземания по репо сделки	4 914	-	-	4 914
Вземания по лихви и главници по облигации	-	-	1 583	1 583
Вземания по дивиденти	21	-	-	21
Вземания по имоти	2	-	-	2
Общо вземания, свързани с инвестиции, брутно	4 937	-	1 583	6 520
Обезценка	-	-	(823)	(823)
Общо вземания, свързани с инвестиции, нетно	4 937	-	760	5 697

Обезценка – Вземания, свързани с инвестиции по амортизирана стойност

	Ниво 1 Очаквана кредитна загуба за период от 12 месеца целия живот на актива '000 лв.	Ниво 2 Очаквана кредитна загуба за целия живот на актива '000 лв.	Ниво 3 Очаквана кредитна загуба за целия живот на актива '000 лв.	Общо '000 лв.
Обезценка към 01.01.2022	-	(116)	(823)	(939)
Увеличения поради промяна на кредитния риск	-	-	-	-
Намаление поради промяна на кредитния риск	-	-	-	-
Отписани вземания	-	116	-	116
Обезценка към 31.12.2022	-	-	(823)	(823)

Вземания, свързани с инвестиции по амортизирана стойност

	Ниво 1 Очаквана кредитна загуба за период от 12 месеца целия живот на актива '000 лв.	Ниво 2 Очаквана кредитна загуба за целия живот на актива '000 лв.	Ниво 3 Очаквана кредитна загуба за целия живот на актива '000 лв.	Общо '000 лв.
--	--	--	--	------------------

Брутна балансова стойност към 01.01.2022

4 718 - 760 5 478

Промени от изменения, различни от отписвания

(4 718) - - (4 718)

Нови финансови активи - придобити или закупени

4 937 - - 4 937

Отписани вземания

- - - -

Балансова стойност към 31.12.2022

4 937 - 760 5 697

8. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти включват следните компоненти:

	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Парични средства по разплащателни сметки	8 490	13 760
	8 490	13 760

9. Нетни активи на разположение на осигурените лица

2022
'000 лв. 2021
'000 лв.

Индивидуални партиди

108 721 106 414

Нетни активи на разположение на осигурените лица към края на периода

108 721 106 414

Изменението на нетните активи на разположение на осигурените лица е резултат от:

	2022 ‘000 лв.	2021 ‘000 лв.
Към началото на периода	106 414	96 476
Постъпили осигурителни вноски	7 201	13 254
Постъпили суми от пенсионни фондове, управлявани от други ПОД	163	143
Общо увеличение от осигурителни вноски	7 364	13 397
 Доход от инвестиране средствата на Фонда	 2 103	 7 526
Изплатени пенсии	(92)	(106)
Еднократно изплатени суми на осигурени лица	(5 450)	(9 262)
Средства за изплащане на наследници на осигурени лица и пенсионери	(377)	(352)
Преведени суми на осигурени лица, преминали в други пенсионни фондове	(739)	(232)
Преведени данъци	(136)	(107)
Възпителна такса	(5)	(8)
Такса за обслужване	(164)	(233)
9% инвестиционна такса	(189)	(677)
Такса за изтегляне	(8)	(8)
Общо намаление, свързано с осигурителни вноски	(7 160)	(10 985)
Към края на периода	108 721	106 414

Прекратени осигурителни договори на осигурени лица, напуснали фонда през 2022 г. и 2021 г. са в резултат от:

Причина	Брой 2022	2021
Изтеглени вноски	79	86
Прехвърляне към други ПОД	170	73
Изтеглени средства поради придобито право на пенсия	1 151	1 042
Смърт на осигурено лице	138	144
	1 538	1 345

10. Задължения, свързани с инвестиции

Задълженията, свързани с инвестиции към 31.12.2022 г. са в размер на 14 хил. лв. (2021: 9 хил. лв.) и представляват предоставени депозити в размер на 14 хил. лв. по договори за наем на инвестиционни имоти.

11. Удръжки и такси за ПОАД

Видове такси	Размер на таксите съгласно Правилника на Фонда	Стойност на таксата ‘000 лв.		Стойност на таксата ‘000 лв.
		2022	2021	
Такса за обслужване на дейността	От 1 до 4 % от вноските	164	233	
Такса от дохода	9% от дохода, реализиран от инвестираните средства на Фонда	189	677	
Такса за изтегляне	5 лв. за всяко теглене	8	8	
Възпителна такса	От 2 до 8 лв.	5	8	
		366	926	

12. Печалби / (загуби) от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, нетно

	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Приходи от лихви	1 234	1 303
Приходи от дивиденти	729	729
Печалба от промяна в справедливата стойност	55 395	41 046
Загуба от промяна в справедливата стойност	(56 524)	(38 698)
Нетна печалба / (загуба) от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	(1 129)	2 348
Положителни валутно-курсови разлики	5 012	6 052
Отрицателни валутно-курсови разлики	(4 558)	(4 664)
Нетна печалба от валутна преоценка	454	1 388
Печалба от продажба на финансови активи	763	1 910
Загуба от продажба на финансови активи	(7)	(53)
Платени комисионни на инвестиционни посредници	(30)	(42)
Нетна печалба от сделки с финансови активи	726	1 815
Разходи по обезценка на вземания	(5)	(134)
Приходи от възстановена обезценка на вземания	5	-
Разходи за обезценка	-	(134)
Други разходи, свързани с финансови инструменти	-	(3)
	2 014	7 446

13. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Фонда включват ПОАД „ЦКБ – Сила“ АД, предприятията с контролно участие в ПОАД ЦКБ-Сила и всички дружества в групата „Химимпорт“ АД.

Предприятие с контролно участие в Дружеството е „ЦКБ Груп“ АД с притежание на 74,86% от акциите на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД. Сделки с ПОАД „ЦКБ – Сила“

Видове такси	Такси от осигурителни вноски '000 лв.	Инвестиционна такса върху актива '000 лв.	Въстъпителна такса и изтегляне '000 лв.	Общо '000 лв.
Към 31.12.2021 г.	23	399	1	423
Преведени към ПОАД	(171)	(447)	(13)	(631)
Начисления към ПОАД	164	189	13	366
Към 31.12.2022 г.	16	141	1	158

13.1. Разчети с ПОАД „ЦКБ – Сила“

	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Задължения за:		
- такса за обслужване	16	23
- инвестиционна такса	141	399
- въстъпителна такса и такса изтегляне	1	1
	158	423

14. Безналични сделки

През представените отчетни периоди Фондът не е осъществил инвестиционни и финансови сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти и които не са отразени в отчета за паричните потоци.

15. Условни активи и пасиви

През периода Фондът няма условни активи или пасиви и няма предявени към него правни искове.

16. Политика по управление на риска

Рискове, свързани с финансовите инструменти

Фондът набира парични средства от осигурените лица, които се управляват от ПОАД в съответствие с Правилата за дейността на Фонда и изискванията на пенсионното законодателство. Тези парични средства се инвестират съгласно утвърдената от ПОАД и Фонда инвестиционна политика. Вследствие на използването на финансови инструменти Фонда е изложен на различни видове риск, които ПОАД управлява. Най-значимите финансовые рискове, на които е изложен Фонда са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Рискът в дейността по управлението на портфейла на Фонда е свързан с възможността фактическите постъпления от дадена инвестиция да не съответстват на очакваните.

Спецификата при управлението на портфели на пенсионни фондове извежда необходимостта от прилагането на адекватни системи за навременното идентифициране и управление на различните видове риск, като от особено значение са процедурите за управление на рисковете, механизмите за поддържането им в приемливи граници, оптимална ликвидност и диверсификация на портфейла.

Управлението на риска във Фонда, се извършва от ПОАД и се подчинява на принципа на централизираността и е структурирано според нивата на компетенции както следва:

- Управителен съвет - определя допустимите нива на риск в рамките на възприетата стратегия за развитие;
- Изпълнителни директори - контролират процеса на одобрение и прилагане на адекватни политики и процедури в рамките на приетата стратегия за управление на риска;
- Риск мениджър - извършва оперативно дейността по измерване, мониторинг, управление и контрол на рисковете при управлението на портфейла на Фонда.

Дейността по управлението на рисковете се извършва ежедневно, като се спазват всички нормативни изисквания и вътрешните правила за управление на риска. При оценката на риска се прилагат подходящи измерители, като стойностите им се анализират ежедневно и се следят ограниченията и действащите лимити.

Основен риск за дейността на Фонда е понижаване на пазарните цени на притежаваните финансовые инструменти, които към 31 декември 2022 г. са 83.30% от активите на Фонда. Подобно развитие би довело до отчитане на загуби от последваща оценка и съответното намаляване на нетната стойност на активите.

Друг основен риск, на който е изложен Фондът, е лихвеният. Предвижданията на ръководството на ПОАД са, че в краткосрочен и средносрочен план няма да бъде извършено намаление на лихвените равнища.

Инвестициите във Фонда са изложени на минимален валутен риск поради факта че повечето активи, притежавани от Фонда, са деноминирани основно в лева и евро, а 6.50% от активите са деноминирани в USD и 1.03% в CHF.

Международната рейтингова агенция Fitch Ratings потвърди дългосрочния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута BBB с „положителна“ перспектива. Рейтингът на България е подкрепен от нейната силна външна и фискална позиция в сравнение с държавите със същия рейтинг, надеждната политическа рамка от членството в ЕС и дългогодишното функциониране на режима на паричен съвет. От друга страна, неблагоприятните демографски фактори тежат на потенциалния икономически растеж и на публичните финанси в дългосрочен период. Положителната перспектива отразява плановете за членство на страната в Еврозоната, което може да доведе до по-нататъшни подобрения в показателите за външната позиция на страната. Fitch Ratings оценяват растежа на БВП за тази година на 3.5 % (при 3 % от предходна прогноза) поради по-доброто от очакваното развитие на икономиката през първата половина на годината. През второто полугодие на 2022г. стабилното представяне на енергийните сектори и силният растеж на износа частично ще компенсират отрицателното

въздействие от намаляването на реалния разполагаем доход и спада на инвестициите. Основни фактори, които биха могли да доведат до положителни действия по рейтинга са: напредък към присъединяването към Еврозоната, включително по-голямо доверие, че България отговаря на критериите за членство и вероятният срок за приемане на еврото; подобряване на потенциала за растеж на икономиката, например чрез въвеждане на структурни и управленски реформи за подобряване на бизнес средата и/или ефективно използване на средствата от ЕС. Фактори, които биха могли да доведат до негативни действия по рейтинга са: значително забавяне на присъединяване към Еврозоната, дължащо се например на неизпълнение на критериите за конвергенция или неблагоприятно развитие на икономическата политика; период на енергиен недостиг в България или в държави, които са важни търговски партньори на страната или повишен риск от такъв сценарий, чието материализиране значително ще понижи перспективите за растеж в сравнение с текущите очаквания на рейтинговата агенция.

Международната рейтингова агенция Standard & Poor Global Ratings (S&P) потвърди дългосрочния и краткосрочният кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута BBB/A-2. Перспективата пред рейтинга остава „стабилна“. Тя отразява очакванията на S&P, че българската икономика няма да претърпи големи външни или фискални дисбаланси. По-скоро шокът върху икономиката по линия на воения конфликт в Украйна ще бъде временен и икономическият растеж ще се засили от 2023 г., подкрепен от притока на трансфери от ЕС. S&P очакват това да ограничи нарастващето на консолидирания държавен дълг, който ще остане нисък в международен план. От рейтинговата агенция оценяват, че ситуацията, свързана с прекъснатите доставки на газ от Русия за България, остава управляема поради продължаващите усилия за диверсификация на доставките и оставащите запаси от газ, които са ниски, но все пак достатъчни. Въпреки това S&P считат, че високите и нарастващи нива на инфляция представляват предизвикателство за правителството. Увеличава се натискът върху публичните финанси, но нетният държавен дълг остава под 20% от БВП и осигурява достатъчно пространство за провеждане на политика. S&P отбелязват също, че външните рискове са управляеми, въпреки нарастващите дефицити по текущата сметка на фона на покачващите се цени на храните и енергията, и бавното възстановяване в туристическия сектор. От рейтинговата агенция очакват, че в периода до 2025 г. притокът на средства от предишната и настояща Многогодишна финансова рамка на ЕС, както и допълнителните средства по новия инструмент „Следващо поколение ЕС“, ще осигурят солидна основа за укрепване на икономическия растеж. В съобщението се казва, че рейтинговата агенция би повишила кредитния рейтинг при присъединяването на България към Еврозоната, както и при съществено подобрене на баланса по текущата сметка. S&P биха понижили рейтинга, в случай че военният конфликт в Украйна доведе до ограничаване на икономическия растеж на България в средносрочен период.

„БАКР – Агенция за кредитен рейтинг“ (БАКР) потвърди непоискания дългосрочен държавен кредитен рейтинг BBB и краткосрочен държавен кредитен рейтинг A-3 на Република България и свързаната с тях „стабилна“ перспективата. Стабилната перспектива отразява мнението на БАКР, че рисковете за рейтинга на България са балансираны. На фона на шока от високата инфляция и несигурността, произтичаща от воения конфликт в Украйна, българската икономика запазва възходящ тренд на развитие, определян от устойчиво вътрешно търсене. В опит да смекчи негативните ефекти за домакинствата и бизнеса от скока в цените фискалната политика остава разхлабена, но очакванията са бъдещото редовно правителство да се придържа към ангажимента за присъединяване на страната към Еврозоната, което ще изисква поетапна консолидация на бюджетните баланси с цел покриване на критериите за конвергенция. Въпреки рисковете пред международните търговски потоци, динамиката на платежния баланс предполага запазване на устойчива външна позиция и поддържане на високи нива на адекватност на резервите. Положително влияние върху рейтинга и/или перспективата на страната биха оказали следните фактори: изпълнение на важни структурни реформи за напредък в борбата с корупцията и върховенството на закона; ускоряване на процеса на реална конвергенция към средното за ЕС ниво на доходи; напредък в присъединяването към Еврозоната. Негативно влияние върху рейтинга и/или перспективата

на страната биха оказали следните фактори: продължаващо разхлабване на фискалната политика, водещо до сериозен ръст в нивото на държавния дълг; възобновяване на външните дисбаланси и спад в международните резерви; появя на стрес във функционирането на финансовата система на страната.

Според вижданията на ПОАД, Фондът е редуцирал кредитния риск (risk от невъзможност на издателя на ценни книжа да изпълни своите парични задължения) до минималното, чрез извършвания кредитен анализ, диверсификацията на инвестициите, наблюденията на събитията и тенденциите в икономическите и политическите условия. Въпреки това няма сигурност, че тези действия ще предотвратят загуби, възникнали от кредитен риск.

От началото на дейността си Фондът не е склучвал хеджиращи сделки чрез деривативни финансови инструменти.

Пазарният рисков, на който е изложен Фонда, вследствие на използването на финансови инструменти е риск по-конкретно свързан с риск от промени във валутния курс, лихвен рисков и ценови рисков.

16.1. Анализ на пазарния рисков

Всички търгуеми финансови инструменти са изложени на пазарен рисков, който представлява риску от повишаване или намаляване на тяхната пазарна стойност в следствие на бъдещи промени в пазарните условия. Финансовите инструменти се оценяват по справедлива стойност и всички промени в пазарните условия се отразяват директно в Отчета за нетни активи на разположение на осигурените лица.

Притежаваните от Фонда финансови инструменти се управляват, отчитайки променящите се пазарни условия. Експозициите към пазарен рисков се управляват в съответствие с утвърдените лимити, съобразени с изискванията на пенсионното законодателство. За намаляване на пазарния рисков ПОАД се стреми максимално да диверсифицира инвестициите в портфейла спрямо определен икономически сектор, икономическа структура или емитент.

За периода от създаване на Фонда до 31 декември 2022 г., предвид характера, структурата и обема на инвестициите, не е преценено като необходимо и целесъобразно извършването на хеджиране на риска чрез използване на деривативни финансови инструменти.

За избягване на риска от концентрация, ПОАД се стреми да спазва заложените ограничения за инвестиране на активите на Фонда.

16.1.1. Валутен рисков

Фондът е изложен на валутен рисков при склучването на сделки в чуждестранна валута.

Валутният рисков измерва чрез количествено определяне на нетната експозиция към всяка валута, различна от лев и евро, като процент от нетните активи на Фонда. Към 31 декември 2022 г. нетната експозиция в щатски долари и швейцарски франк е 7.54% от нетните активи на Фонда.

Към датата на приемане на финансовия отчет Република България продължава да има фиксиран курс към еврото, което премахва в значителна степен валутния рисков. Такъв рисков би възникнал при промяна на нормативно определения курс 1 евро към 1.95583.

За да намали валутния рисков, Фондът следи паричните потоци, които не са в български лева. Политиката по управление на валутния рисков, осъществявана от ПОАД, е да не се извършват значителни операции и да не се поддържат отворени позиции в чуждестранна валута, различна от евро, поради което и нетните валутни курсови разлики са незначителни.

Финансовите активи, които са деноминирани в чуждестранна валута и са преизчислени в български лева са както следва:

31.12.2022 г.	Позиции	Позиции	Позиции в	Позиции в	Общо
	в лева	в евро	щ. долари	др. валута	'000 лв.
Парични средства в каса и банка	2 781	2 042	3 612	55	8 490
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	1 355	-	-	1 355
Корпоративни облигации	2 216	2 184	-	-	4 400
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	-	6 606	867	-	7 473
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	-	4 844	1 730	-	6 574
Акции и права	27 976	-	-	-	27 976
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	23 104	131	121	-	23 356
Акции и права на емитенти от чужбина	-	7 202	254	1 064	8 520
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	-	10 578	496	-	11 074
Инвестиционни имоти	4 011	-	-	-	4 011
Вземания	4 916	782	-	-	5 698
Общо активи	65 004	35 724	7 080	1 119	108 927

31.12.2021 г.	Позиции	Позиции	Позиции в	Позиции в	Общо
	в лева	в евро	щ. долари	др. валута	'000 лв.
Парични средства в каса и банка	7 906	2 627	3 192	35	13 760
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	448	-	-	448
Корпоративни облигации	2 495	2 074	-	-	4 569
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	-	6 005	361	-	6 366
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	-	5 482	1 615	-	7 097
Акции и права	28 630	-	-	-	28 630
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	14 852	40	-	-	14 892
Акции и права на емитенти от чужбина	-	8 262	502	1 206	9 970
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	-	11 202	787	-	11 989
Инвестиционни имоти	3 555	-	-	-	3 555
Вземания	4 827	770	-	-	5 597
Общо активи	62 265	36 910	6 457	1 241	106 873

16.1.2. Лихвен риск

Фондът не използва кредитно финансиране за дейността си, поради което пасивите на Фонда не са изложени на лихвен риск.

Дейностите по управление на риска имат за цел оптимизирането на нетния доход от лихви при дадени пазарни лихвени равнища в съответствие с бизнес стратегиите на ПОАД. Процедурите по управление на лихвения риск се прилагат от гледна точка на чувствителността на Фонда спрямо промени в лихвените равнища.

Лихвеният риск се наблюдава и измерва чрез следните количествени методи – дюрация и рискова премия. Дюрацията е основната мярка за чувствителността на един инструмент към изменение на нивото на лихвените проценти. ПОАД използва метода на модифицираната дюрация да измери лихвения риск, свързан с всеки инструмент, базиран на лихвен процент като облигации, лихвени суапи, фючърси, базирани на лихвени проценти, и фючърси базирани на облигации. Рисковата премия е разликата между доходността до падеж на корпоративна, общинаска, или ипотечна облигация и доходността до падеж на ДЦК със сходен падеж. ПОАД анализира нивото на рисковата премия и нейното съответствие с кредитния рейтинг на емитента.

Действителният ефект зависи от множество фактори, които включват промените в лихвения процент, породени от чувствителността спрямо различните периоди или валути. При нарастване на лихвите с 1.0% стойността на портфейла от дългови ценни книжа се понижава с 1 170 373.64 лв.

Дюрацията на дълговите ценни книжа на Фонда към края на 2022 г. е 3.94, спрямо 4.21 към края на 2021 г. Модифицирана дюрация на дълговите ценни книжа на Фонда към края на 2022 г. е 3.79, спрямо 4.10 към края на 2021 г.

В следващата таблица е показана информация за номиналните лихвени проценти на активите на Фонда:

31.12.2022 г.	Лихвен процент	Лихвоносни Безлихвени '000 лв.	Лихвоносни Безлихвени '000 лв.	Общо '000 лв.
Парични средства в каса и банка	-	-	8 490	8 490
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	от 2.625% до 4.125%	1 355	-	1 355
Корпоративни облигации	от 4.500% до 7.145%	4 400	-	4 400
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	от 2.700% до 10.750%	7 473	-	7 473
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	от 2.550% до 4.250%	6 574	-	6 574
Акции и права	-	-	27 976	27 976
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	-	-	23 356	23 356
Акции и права на емитенти от чужбина	-	-	8 520	8 520
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавни членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	от 1.750% до 4.250%	11 074	-	11 074
Инвестиционни имоти	-	-	4 011	4 011
Вземания	от 0% до 4.00%	4 914	784	5 698
Общо активи		35 790	73 137	108 927

31.12.2021 г.	Лихвен процент	Лихвоносни '000 лв.	Безлихвени '000 лв.	Общо '000 лв.
Парични средства в каса и банка	-	-	13 760	13 760
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	2.625% от 3.230% до 7.000%	448 4 569	- -	448 4 569
Корпоративни облигации	от 2.700% до 5.875% от 2.550% до 4.250%	6 366 7 097	- -	6 366 7 097
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	-	-	28 630	28 630
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	-	-	14 892	14 892
Акции и права	-	-	9 970	9 970
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	-	-	-	-
Акции и права на емитенти от чужбина	-	-	-	-
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	от 1.750% до 5.000%	11 989	-	11 989
Инвестиционни имоти	-	-	3 555	3 555
Вземания	От 0% до 4.00%	4 702	895	5 597
Общо активи		35 171	71 702	106 873

Към края на 2022 г. Фондът притежава шест финансова инструмента с плаващ лихвен процент – облигации на Елана Агрокредит АД, Загора Фининвест АД, Селена Холдинг АД, Холдинг Варна АД, Недвижими имоти София АДСИЦ, Зенит Инвестмънт Холдинг АД.

16.1.3. Ценови рисък

Основният ценови рисък, на който е изложен Фондът, е свързан с инвестициите в капиталови ценни книжа. Справедливата стойност на тези финансова инструменти се влияе от промени в пазарните равнища на съответните ценни книжа, което от своя страна рефлектира върху доходността на Фонда.

ПОАД измерва ценовия рисък на инвестициите чрез приложимия за съответния пазар количествен метод - историческа волатилност, измерена чрез стандартно отклонение за период един месец.

Стандартното отклонение за 2022 г. е 4.91%, спрямо 3.72% за 2021 г.

16.2. Анализ на кредитния рисък

При управление на кредитния рисък ПОАД наблюдава риска от неизпълнение на ангажименти от страна на контрагенти при операции с финансови инструменти.

При наблюдението на рисковите експозиции се отчитат колебанията в справедливата стойност на финансовите инструменти. През разглеждания период кредитният рисък при някои от компаниите-емитенти на ценни книжа, в които са инвестиирани средства на осигурените лица, е висок. Налице са, както ликвидни проблеми, които възпрепятстват нормалното погасяване на дължимите лихви и/или главници по издадените облигации, така и влошени финансови показатели, отнасящи се до рентабилността и финансовата задължнялост на емитентите. Общо дълговите ценни книжа представляват 28.35% от активите, като 22.54% от тях са издадени или гарантирани от държави членки, централните им банки, държави посочени в наредба на КФН, от ЕЦБ и/или ЕИБ или с обезпечение недвижим имот или застраховка, а 5.81% са необезпечени.

Финансовото състояние на дължниците се анализира на база на текущите им финансови отчети, друга достъпна за кредиторите информация, както и посредством директни срещи с ръководствата на компаниите емитенти с цел изясняване на перспективите пред тях и възможностите за погасяване на задълженията. За разглеждания период кредитният рисък за

управлявания портфейл като цяло е нисък, предвид обстоятелството, че въпросните проблемни емисии заемат относително нисък дял в него (0.70%). Фондът се стреми да ограничава кредитния риск чрез осъществяване на сделки приоритетно с контрагенти, притежаващи висок кредитен рейтинг, а когато е необходимо изиска и адекватни обезпечения. В случай на необходимост се предприемат всички законови мерки с цел да се защитят в максимална степен интересите на осигурените лица.

През 2022 г. бяха извършени обезценки на определени активи. С оглед спазване на принципа на предпазливост и отразяване на вярното и точно състояние на активите и пасивите на ДПФ „ЦКБ- Сила“ беше направена оценка на възстановимата стойност на вземанията от еmitенти на облигации, в резултат на което са отчетени разходи за обезценка на просрочени вземания в размер на 5 хил. лв. за 2022 г. и отразени приходи от обръщане на обезценки на събрани вземания в размер на 5 хил. лв.

Обезпеченията по просрочените вземания ниво 3 са както следва:

Еmitент	Емисия№	Общ размер на емисията (хил. лв.)	Размер на вземането на Фонда. (хил. лв.)	Размер на вземането, нетно от обезценка	Кратко описание на обезпечението
Хелт енд уелнес АДСИЦ	BG2100005094	29 337	1 583	760	Недвижими имоти

През 2022 г. са преструктуирани следните емисии ценни книжа:

Емисия	ISIN	Валута	Притежаван номинал към 31.12.2022г.	Купон		Падеж	
				Към 31.12.2021г.	Към 31.12.2022г.	Към 31.12.2021г.	Към 31.12.2022г.
Холдинг Варна АД	BG2100012140	EUR	10 625	5.40%	6.4640% 12m EURIBOR + 3.60%, не по-малко от 2.70%	12.12.2022	12.12.2027

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг. Средствата в размер на 8 490 хил. лв. са по разплащателните сметки на Фонда в Юробанк България АД.

Кредитният рейтинг на инвестиции на Фонда е представен в следващата таблица:

Ценна книга/ Емисия	Рейтинг	Рейтингова агенция
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата		
XS2536817211	BBB	S & P
XS1208855889	BBB	S & P
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ		
XS1420357318	BBB-	Fitch
XS1312891549	BBB-	Fitch
XS1599193403	BBB-	Fitch
XS2010026214	Baa2	Moody's
XS1117298916	Baa2	Moody's
US731011AU68	A-	S & P
XS1696445516	Baa2	Moody's
XS1934867547	BBB-	Fitch
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки		
XS1877938404	B+	S & P
XS1807201899	B	S & P

Цена книга/ Емисия	Рейтинг	Рейтингова агенция
US900123CX69	B3	Moody's
XS2050982755	B	S & P
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина		
XS1816296062	B+	S & P
XS2412048550	B+	S & P
XS2413677464	BB	S & P

Общата стойност на инвестициите в дългови ценни книжа без кредитен рейтинг към края на 2022 г. е 9 163 хил. лв., спрямо 8 216 хил. лв. към края на 2021 г.

Излагането на Фонда на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати към датата на отчета, както е посочено по-долу:

Групи финансови активи (балансови стойности)	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Финансови активи , отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	90 728	83 961
Вземания	5 698	5 597
Парични средства и парични еквиваленти	8 490	13 760
	104 916	103 318

Ръководството на ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД счита, че всички гореспоменати финансови активи, които не са обезценявани през представените отчетни периоди, са финансови активи с висока кредитна оценка, включително и тези, които са с настъпил падеж.

В следващите таблици е представен анализ на мaturитетна структура според остатъчния срок на падеж на финансовите активи на Фонда:

31.12.2022 г.	До 3 м.	3 -6 м.	6м -1г.	1 -5 г.	Над 5 г.	Без матуритет '000 лв.	Общо '000 лв.
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.		
Парични средства в каса и банка	8 490	-	-	-	-	-	8 490
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	-	-	386	969	-	1 355
Корпоративни облигации	-	-	83	3 687	630	-	4 400
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	-	-	-	4 959	2 514	-	7 473
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	-	-	-	5 591	983	-	6 574
Акции и права	-	-	-	-	-	27 976	27 976
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	-	-	-	-	-	23 356	23 356
Акции и права на емитенти от чужбина	-	-	-	-	-	8 520	8 520
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавни членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	-	-	-	6 533	4 541	-	11 074
Инвестиционни имоти	-	-	-	-	-	4 011	4 011
Вземания	2 295	2 643	760	-	-	-	5 698
Общо активи	10 785	2 643	843	21 156	9 637	63 863	108 927

31.12.2021 г.	До 3 м.	3 - 6 м.	6м -1г.	1 - 5 г.	Над 5 г.	Без	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	матуритет '000 лв.	'000 лв.
Парични средства в каса и банка	13 760	-	-	-	-	-	13 760
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	-	-	-	448	-	448
Корпоративни облигации	-	-	25	2 347	2 197	-	4 569
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	-	-	1 821	898	3 647	-	6 366
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни или техните централни банки	-	-	-	5 881	1 216	-	7 097
Акции и права	-	-	-	-	-	28 630	28 630
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и алтернативни инвестиционни фондове	-	-	-	-	-	14 892	14 892
Акции и права на емитенти от чужбина	-	-	-	-	-	9 970	9 970
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавни членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	265	-	-	5 100	6 624	-	11 989
Инвестиционни имоти	-	-	-	-	-	3 555	3 555
Вземания	2 307	2 530	760	-	-	-	5 597
Общо активи	16 332	2 530	2 606	14 226	14 132	57 047	106 873

Дружеството извършва регулярен анализ на съответствието на активите и пасивите на Фонда и достатъчната наличност на ликвидни средства за посрещане на текущите плащания. На база на акционерски изчисления ръководството на Дружеството очаква предстоящите плащания в срок от една година да са в размер на 7 млн. лв., включително средствата на осигурените лица, който ще бъдат прехвърлени в други пенсионни фондове. Концентрацията на пенсионните плащания към осигурени лица се очаква да настъпи след четиринаесет години на база на акционерското предположение, че 56.94% от осигурените в момента лица ще придобият право на пенсия след около четиринаесет години.

16.3. Анализ на ликвидния риск

ПОАД и Фондът следват задълженията за ликвидност, произтичащи от раздел III на Наредба № 10.26.11.2003 г. за изискванията към състава и структурата на собствения капитал на Пенсионноосигурителното дружество и към минималните ликвидни средства на Дружеството и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване.

За да се избегнат ликвидни проблеми се извършва контрол и оценка на ликвидността и паричните потоци на Фонда, като се предприемат и активни действия.

Върху ликвидността на Фонда се извършва ежедневно наблюдение. ПОАД следи изходящите и входящи парични потоци на ежедневна база.

ПОАД наблюдава и измерва ликвидния риск на база историческите входящи и изходящи парични потоци и изготвяната ежедневно пет-дневна прогноза за паричните потоци, свързани с дейността. На база на този анализ, ПОАД определя минимален праг на ликвидни парични средства и парични еквиваленти в портфейлите на управляваните фондове.

При констатиране на ликвидни проблеми е изградена процедура по уведомяване на заинтересованите лица от лицето отговорно за управлението на риска и лицето от специализираната служба за вътрешен контрол, определено да следи за спазване на изискванията на Наредба № 10.26.11.2003 г. на КФН. Отговорните лица са Изпълнителните директори, инвестиционния консултант и Съвета по инвестициите.

От започване на дейността на Фонда не е отчетен недостиг на ликвидни средства или затруднения при покриване на задълженията му.

През отчетния период Фондът не е ползвал външни източници за осигуряване на ликвидни средства, като е изпълнявал своите текущи задължения в срок.

Всички текущи пасиви на Фонда са нелихвоносни и са с остатъчен матуритет до 1 месец.

16.4. Анализ на концентрационния риск

Концентрационният риск представлява рисъкът от концентриране на инвестиции в даден сектор от икономиката, валута, географска локация или един емитент. ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД, придържайки се стриктно към съществуващите регулатии, касаещи инвестиционната дейност на пенсионните фондове в България, се стреми да инвестира средствата на осигурените лица в ДПФ „ЦКБ – Сила“ диверсифицирайки портфейла от активи по всеки един от споменатите по-горе компоненти. За целта се подбират ценни книжа както с фиксиран, така и с променлив доход. Книжата с фиксиран доход представляват облигации на държави или компании, отличаващи се със стабилност и предлагащи очаквана възвръщаемост, която има потенциал да изпревари темпа на инфляция през следващите години, като по този начин спомогне за постигане на положителна реална доходност от портфейла като цяло. Книжата с променлив доход са предимно на утвърдени или перспективни български компании, при които са налице възможности за постигане на растеж, изпреварващ този на БВП на страната.

По отношение на валутната диверсификация се акцентира върху активи деноминирани в лева и евро, тъй като задълженията на Фонда са изразени в тези валути. Освен в тях, към 31.12.2022 г. присъстват и активи, деноминирани в щатски долари и един актив в швейцарски франкове.

По отношение на географската диверсификация – приоритетно се инвестира на пазарите в България, както и на тези в страни от Централна и Източна Европа предвид очакванията за изпреварващ растеж през следващите години спрямо развитите пазари от Западна Европа и САЩ.

По отношение на концентрацията на активи, издадени от един емитент – ПОАД „ЦКБ-Сила“ АД стриктно спазва заложените нормативни ограничения в законодателството, регламентиращо дейността на ФДПО и не допуска надвишаване на разрешените лимити.

16.5. Анализ на рисковете, свързани с войната в Украйна

Основен рисък, пред който е изправен Фондът е пазарният рисък.

На 24.02.2022 г. Руската Федерация започна бойни действия на територията на Украйна, които продължават и до сега.

САЩ и Европейският съюз предприеха санкции и ограничения спрямо Руската Федерация.

Фондът няма експозиции в руски и украински корпоративни финансови инструменти или финансови инструменти, издадени от Руската Федерация и Република Украйна. Фондът няма експозиции във валута - руски рубли и украински гривни.

Конфликтът между Руската Федерация и Украйна не засяга пряко инвестициите в портфейла на Фонда и няма преки последствия върху нетните му активи.

Очакванията на участниците на финансовите пазари в краткосрочен план са негативни, поради което се наблюдава засилена волатилност на цените на финансовите инструменти на пазарите в света, в това число на САЩ и Европа.

Поради силно диверсифицирания портфейл на Фонда и като цяло консервативното инвестиране на средствата на осигурените лица, въздействието на волатилността на пазарите, измерено с пазарния и ценови риск, свързан с финансовите активи на Фонда, към момента се отразява в по-малка степен в сравнение с пенсионно-осигурителния бранш в България, като цяло.

Въздействието на събитията, свързани с военния конфликт върху общата икономическа ситуация може да наложи преразглеждане на някои допускания и преценки. Това може да доведе до съществени корекции на балансовата стойност на определени активи и пасиви в рамките на следващата финансова година. На този етап ръководството не е в състояние надеждно да оцени потенциалното въздействие, тъй като събитията се развиват ежедневно.

Ръководството на Дружеството ще продължи да следи развитието на конфликта между Руската Федерация и Украйна и ще предприеме всички възможни мерки, за да ограничи размера на непрекия ефект върху нетните активи на Фонда.

Поради високата волатилност на финансовите пазари ПОАД „ЦКБ-СИЛА“ подхожда консервативно при инвестиции във финансови инструменти. Портфейлът на Фонда е добре диверсифициран и при допускане за покачване на основните лихвени нива с 1 процентен пункт и понижаване на цените на инвестициите в дялови ценни книжа с 5 процентни пункта, в условията на действащия в момента конфликт в Украйна, не се забелязва съществено отклонение на данните за 2022 г. спрямо тези от 2021 г.

	2022 г.	2021 г.
Стойност на дял	2.09217	2.06798
Стойност на един дял при допускане за покачване на основните лихвени нива с 1 процентен пункт	2.06863	2.02943
Стойност на един дял при допускане за понижаване на цените на инвестициите в дялови ценни книжа с 5 процентни пункта	2.02361	1.99125
Стойност на един дял при допускане за покачване на основните лихвени нива с 1 процентен пункт и понижаване на цените на инвестициите в дялови ценни книжа с 5 процентни пункта	2.00093	1.96693
Изменение в стойността на един дял при допускане за покачване на основните лихвени нива с 1 процентен пункт	-1.13%	-1.86%
Изменение в стойността на един дял при допускане за понижаване на цените на инвестициите в дялови ценни книжа с 5 процентни пункта	-3.28%	-3.71%
Изменение в стойността на един дял при допускане за покачване на основните лихвени нива с 1 процентен пункт и понижаване на цените на инвестициите в дялови ценни книжа с 5 процентни пункта	-4.36%	-4.89%

16.6. Анализ на регуляторен и политически рисков

Регулаторният и политическият рисков са рискове, които са взаимно свързани и се отнасят до неблагоприятна промяна в нормативните разпоредби и вземане на политически решения, които да се отразят негативно на дейността, стойността на активите на управляваните фондове и съответно средствата на осигурените лица.

16.7. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Фонда могат да бъдат представени в следните категории:

	2022 '000 лв.	2021 '000 лв.
Финансови активи		
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	90 728	83 961
Финансови активи държани за търгуване		
Вземания	5 698	5 597

Парични средства и парични еквиваленти	8 490	13 760
Финансови пасиви Задължения	172	433

17. Политика и процедура за управление на нетните активи

Целите на ПОАД по отношение управлението на нетните активи са:

- Постигане на оптимална доходност, съразмерна с поемането на умерен риск за осигурените лица;
- Спазване на нормативните изисквания;
- Поддържане на висока ликвидност;
- Адекватно съотношение между вложените парични средства в ценни книжа и паричните инструменти.

Управлението на активите на Фонда, използването им за генериране на доход се извършва от мениджър „Управление на портфейли“ и инвестиционния консултант на ПОАД в съответствие с нормативната уредба, Правилата на Фонда, под наблюдението на специализирана служба „Вътрешен контрол“, Риск мениджър и активното взаимодействие с Дирекция „Финансово счетоводна“ съгласно правилата за вътрешната структура и вътрешния контрол на ПОАД.

18. Определяне на справедлива стойност

Справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, търгувани на активни пазари (каквито са публично търгуемите ценни книжа), е базирана на пазарни котировки към последна дата на търгуване за годината. Финансов актив се счита за търгуван на активен пазар, ако пазарните котировки са налични от борси, дилъри, брокери и т.н., тези цени се представят като реални и редовно осъществявани пазарни сделки. При оценката на справедливата стойност на финансовите активи към 31 декември 2022, Фондът е приел следните критерии за определяне на активен пазар: среден брой склучени сделки най-малко 21 бр. за предходния тримесечен период и над 0.80% от средния Free Float изтъргуван обем за същия период, като двете условия се прилагат кумулативно.

Справедливата стойност на финансови активи, които не се търгуват на активен пазар се определят чрез използване на техники за оценка. Фондът използва различни методи за оценка и предположения, базирани на пазарни условия, съществуващи към края на годината.

Фондът е приел измененията в МСФО 13 и МСФО 7, в сила от 1 януари 2009, които изискват Фондът да класифицира оценяването по справедлива стойност чрез използване на йерархия на оценките по справедлива стойност, която отразява значимостта на входните данни, използвани при определяне на оценките. Йерархията на справедливите стойности има следните нива:

- Ниво 1 - входящите данни на ниво 1 са котирани (некоригирани) цени на инструменти на активните пазари за идентични финансови инструменти;
- Ниво 2 - входящите данни на ниво 2 са входящи данни за даден актив или пасив, различни от котирани цени, включени в ниво 1, които пряко или косвено са достъпни за наблюдение. Тази категория включва инструменти, оценявани използвайки: котирани цени на подобни активи или пасиви на активни пазари; котирани цени на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не се считат за активни; други техники за оценяване, където всички значими входящи данни са пряко или косвено достъпни за наблюдение, използвайки пазарни данни;
- Ниво 3 - входящите данни на ниво 3 са ненаблюдаеми входящи данни за даден актив или пасив. Тази категория включва всички инструменти, при които техниката за оценяване не включва наблюдаеми входящи данни и ненаблюдаемите входящи данни

имат значителен ефект върху оценката на инструмента. Тази категория включва инструменти, които се оценяват на базата на котирани цени на подобни инструменти, където значителни ненаблюдаеми корекции или предположения се изискват за да отразят разликите между инструментите;

Нивото в йерархията на справедливите стойности, в рамките на която се категоризира оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват, се определя въз основа на най-ниския елемент от нивото, който е от значение за оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват. За тази цел значението на даден елемент се оценява като се съпоставя с оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват.

Ако при оценяването на справедливата стойност бъдат използвани наблюдаеми елементи, които се нуждаят от значително коригиране, основано на ненаблюдаеми елементи, такова признаване е от ниво 3. За оценяването на значението на даден елемент за оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват е необходимо да бъдат взети предвид специфичните за даден актив или пасив фактори.

Следващата таблица представя анализ на йерархията за отчитане по справедлива стойност на финансовите активи на Фонда по видове към 31 декември 2022:

Група финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата	Ниво 1 '000 лв.	Ниво 2 '000 лв.	Ниво 3 '000 лв.	Общо '000 лв.
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	1 355	-	-	1 355
Корпоративни облигации	4 400	-	-	4 400
Корпоративни облигации на емитенти от чужбина	4 225	-	3 248	7 473
Акции и права	23 139	-	4 837	27 976
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми и АИФ	22 348	-	1 008	23 356
Акции и права в чужбина	7 523	-	997	8 520
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми в чужбина		-	-	-
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави-членки или държави, посочени в Наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	11 074	-	-	11 074
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети страни	6 574	-	-	6 574
Общо за група финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата	80 638	-	10 090	90 728

Следващата таблица представя анализ на йерархията за отчитане по справедлива стойност на финансовите активи на Фонда по видове към 31 декември 2021:

Група финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата	Ниво 1 '000 лв.	Ниво 2 '000 лв.	Ниво 3 '000 лв.	Общо '000 лв.
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	448	-	-	448
Корпоративни облигации	4 341	-	228	4 569
Корпоративни облигации на еmitenti от чужбина	2 719	-	3 647	6 366
Акции и права	15 867	-	12 763	28 630
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми	14 892	-	-	14 892
Акции и права в чужбина	9 970	-	-	9 970
Акции и дялове на колективни инвестиционни схеми в чужбина	-	-	-	-
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави-членки или държави, посочени в Наредба на КФН и техните централни банки, от ЕЦБ и/или ЕИБ	11 989	-	-	11 989
Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави членки или държави, посочени в наредба на КФН и техните централни банки	7 097	-	-	7 097
Общо за група финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата	67 323	-	16 638	83 961

Техники за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Следната таблица представя техниките за оценяване, използвани при оценяването на справедливите стойности на Ниво 3, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни:

Вид на финансения инструмент	Справедлива стойност на 31.12.2022 '000 лв.	Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Акции	-	Метод на дисконтираните парични потоци	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент и очаквания темп на растеж	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност; Увеличаване на очаквания ръст ще доведе до по-висока стойност.
Акции	6 842	Метод на нетната балансова стойност на активите	НСА не е пазарна оценка на активите. Данните се изчисляват от последните публикувани финансови отчети на Дружествата без допълнителни корекции в стойността на позициите от отчета	Чувствителна разлика м/у оценката на активите и пазарните стойности на оценяваните активи.
Корпоративни облигации	3 248	Пазарна оценка	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност;

Вид на финансия инструмент	Справедлива стойност на 31.12.2021 '000 лв.	Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Акции	1 679	Метод на дисконтираните парични потоци	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент и очаквания темп на растеж	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност; Увеличаване на очаквания ръст ще доведе до по-висока стойност.
Акции	11 084	Метод на нетната балансова стойност на активите	НСА не е пазарна оценка на активите. Данните се изчисляват от последните публикувани финансови отчети на Дружествата без допълнителни корекции в стойността на позициите от отчета	Чувствителна разлика м/у оценката на активите и пазарните стойности на оценяваните активи.
Корпоративни облигации	3 875	Пазарна оценка	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност;

Справедливи стойности от Ниво 3

Равнение на справедливите стойности от Ниво 3

Следната таблица представя равнение на движението от началното салдо до крайното салдо на справедливите стойности от Ниво 3.

	Корпоративни облигации '000 лв.	Акции '000 лв.
Салдо на 1 януари 2022	12 763	3 875
Печалба, включена в отчета за промени в нетните активи на разположение на осигурените лица	312	(399)
Покупки	188	-
Продадени и падежирали	(39)	-
Изходящи трансфери от Ниво 3	(8 387)	(228)
Входящи трансфери към Ниво 3	2 005	-
Салдо на 31 декември 2022	6 842	3 248

19. Събития след края на отчетния период

В този период е възникнало следното значително некоригиращо събитие:

През месец март 2023 в САЩ подадоха молби за фалит две банки - Silicon Valley Bank и Signature Bank. Фондът няма депозити и експозиции в акции или корпоративни финансови инструменти издадени от Silicon Valley Bank и Signature Bank. Фалитът на двете банки не засяга пряко инвестициите в портфейла на Фонда и няма преки последствия върху стойността на нетните му активи.

Поради силно диверсифицирания портфейл на Фонда и като цяло консервативното инвестиране на средствата на осигурените лица, въздействието на волатилността на пазарите, измерено с пазарния и ценови рисък, свързан с финансовите активи на Фонда, към

момента се отразява в по- малка степен в сравнение с пенсионно-осигурителния бранш в България, като цяло.

След края на отчетния период не са настъпили други събития, които да налагат допълнителни корекции и/ или оповестявания във финансовия отчет на Фонда.

20. Одобрение на финансовия отчет

Финансовият отчет към 31 декември 2022 г. (включително сравнителната информация) е одобрен от Управителния съвет на 15 март 2023 г.